

6138

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagosi)

DONARÀ AL MENÓS UNA BATALLADA CADA SENMANA
AQUEST NÚMERO 10 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA
NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20, BOTIGA
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ: Fora de Barcelona cada trimestre ESPANYA pessetas 1'50.—Cuba, Puerto Rico y Extranjer, 2'50

La situació

—¿Vol dir, amich Canalejas, que aquest silló no se 'm tombará?

—Vosté aguántishi de la manera que puguí fins al Octubre, que llavoras hi posarém unas potas novas... (y m' hi assentaré jo.)

ULLADA POLITICA

JA casi, sense temor d' equivocarnos, podem pronosticar per ahont li vindrà la mort à la actual incolora situació; li vindrà per las vias religioses, com si diguessim, per las més delicadas del organisme ministerial.

El Govern, pera donarse, ja que no ho es, ayres de demòcrata, s' ha empenyat en negociar ab Roma l' arreglo ó l' desarreglo del Concordat, y tan bé li ha sortit la comedia, que à la primera tentativa ja ha rebut dos ó tres palmatassos.

Com que l' ministeri López Domínguez, rezelós y escamat com viu, no dona un pas que no sigui entre sombras, no hi ha hagut manera de averiguar à punt fixo lo que ha succehit.

Se sab únicament que va enviarse una nota al Nunci, y aqúest va trobarla tan atrevida y radical, —aixó de radical y atrevit ho diu el Nunci, nó nosaltres,— que tot esgarriat va tornarla ab tremendo ministè, participantli que sobre las materias en aquell paperet indicadas no podia en manera alguna acceptar negociació de cap género.

Més breu: que en lloch de dirli, com hauria sigut natural: «Entri, qu' enrahonarem,» va plantarli la porta pels nassos, dibentli senzillament: «¡Uix!»

Per altra part, s' afirma qu' en una conferencia celebrada à Roma entre un diplomàtic espanyol y l' Papa, aqúest va manifestar que ja ha fet à Espanya totes las concessions compatibles ab la dignitat y conveniencias de la Iglesia y qu' es inútil demanarli res més, donchs está fermament resolt à retassar ab un *Non possumus* totes las noves proposicions que desde aquí se li envihin.

Més clar no pot parlar-se. La táctica del darrer pontífice, per nosaltres Lleó tretze y per Fransa Anyell catorze, va à reproduhirse ab tota exactitut.

Es l' etern procediment de la Iglesia: forta y alta-nera ab els débilis; amable y condescendent ab els forts.

Si l' govern espanyol no se'n anés ab tants cumpliments y en lloch de tractar de negociar ab Roma, implantés per decret las reformas que crengés necessarias, el seu camí seria expedit y fácil.

No sab, no vol ó no pot ferho aixís y, per lo tant, poch ha de viure qui no ho veji. Per aquí li vindrà la mort:

¿Será cert?

Sembla que l' zar, convenut de que l' laberinto en que las sevas vacilacions l' han ficat no té sortida, tracta d' arreglar las cosas—al menos per ell—escorrent el bulto y collocant en el seu lloch un suplent que miri d' adobar, si pot, la desballestada máquina moscovita.

Al efecte, s' assegura que en Nicolau abdicará à la major brevetat la corona, nòmbraint regent, dictador ó capitá manaya al seu parent el gran duch Vladimir.

Possible es, si l' abdicació s' porta á cap, que ab aquesta retirada conseguixi el zar assegurar-se la pell; lo que no sembla tan probable es que l' referit Vladimir, per agallas y talent que tingui, logri contenir la onada amensadora de la revolució russa.

PIF-PAF

Una carta de Salmerón

Madrid 3 de Agosto de 1906.

SE. D. JOSÉ ROCA Y ROCA.

Mi distinguido amigo:

«Apremis profesionales que me retienen aquí todavía contra las imperiosas exigencias de la salud, y el deseo de comunicarle impresiones confidencia-

les que no debía transmitir por mano ajena, han retrasado esta carta.

(Segueixen alguns párrafos relatius à las gestions practicadas pel Sr. Salmerón, al objecte de coadjuvar à la execució del acord de la Junta de Solidaritat Catalana, y continúan.)

»Para el alto y generoso fin à que ese gran movimiento puede y debe llevar, importa que todos los actos y aun las manifestaciones en que se vaya des- envolviendo y definiendo, se ajusten à la más severa corrección, en el doble respecto: de las relaciones entre los varios factores que integran ese producto verdaderamente espontáneo de todo un pueblo, producto que ha de irse completando y depurando por acción reflexiva, y de la trascendencia de la peculiar aspiración de Cataluña. La obra es verdaderamente delicada y compleja, como de índole social; por eso ha de parecer extraña, y aun anómala, à los simplistas actores en las contiendas, más formalistas y abstractas, que sustanciales y concretas, de los partidos políticos de viejo molde. Sería torcer ó degradar la empresa realizar acto ó hacer manifestación à que pudiera atribuirse el carácter, ó tuviera la apariencia de atentado contra la Patria ó el Ejército. Por ahí han de combatir buscando pretextos, suscitando recelos, fraguando intrigas los enemigos de *Solidaridad*; y sin mengua de vigor en la crítica, hay que demostrar que, lejos de ir contra la Patria y el Ejército, se labora por enaltecerlos y vigorizarlos. En eso hay que dictar un verdadero *mot d' ordre* à los que hayan de llevar en cualquier momento la representación de *Solidaridad*. No olvidemos que ésta no aspira sólo à encarnar el alma de Cataluña, sino à elevarla à la conciencia de la misión que debe cumplir en España. Afirmando ese sentido, saturando de ese espíritu el ambiente popular, se extinguirán en la impotencia las sordas intrigas y las garruladas declamaciones contra *Solidaridad Catalana*.

»Y en cuanto à las contiendas que han motivado entre republicanos, reconozcamos ante todo que es de esencia de los partidos democráticos la libertad de discusión. Los principios que determinen y rijan la unidad del partido han de ser bastante amplios y flexibles para que las opiniones individuales se produzcan libremente; la tendencia dogmática en los llamados, por atavismo, *credos* de partido, es repugnante y funesta, porque estorba à la adaptación y à la evolución progresiva. Lo que en las discusiones y divergencias entre correligionarios se requiere, es: noble espíritu de tolerancia, que aun en las luchas con los adversarios debe demostrarse, generosa devoción al fin colectivo, ausencia de bastardos intereses de una parte; y de otra, en cuanto no afecte à la integridad de las convicciones, sincero acatamiento à la disciplina; indispensable condición para la eficacia de la fuerza colectiva.

»Punto es, en este respecto, que importa precisar, el concerniente à la autoridad que haya de imponer la disciplina. Ya indiqué, en el discurso que tuve el honor de pronunciar ante la Junta Municipal el 27 de Mayo, que la cuestión trasciende de la jurisdicción de la autoridad republicana de Barcelona. La *Solidaridad* es obra de Cataluña entera; Barcelona no puede ir, no irá seguramente, contra la decisión de Cataluña; cometería un atentado de desintegración, que la privaría, siquiera fuese temporalmente, de la base de su legítima preeminencia en la dirección política de la región, si no acatará el superior acuerdo de la representación del todo de que forma parte. Unidades orgánicas y vivas, con la intensa vitalidad que tiene Cataluña, no se disocian à impulso de unas cuantas, pocas ó muchas, voluntades individuales. Con éstas se pueden formar partidos mediante comunión de ideas é intereses; pero la entidad social de un pueblo tiene otros fundamentos de arraigo y trascendencia tales, que de adaptarse à ellos dependen precisamente la viabilidad de los partidos y los servicios que pueden prestar. Por eso he creído desde el primer momento que era, justamente, de suprema conveniencia política y de alto deber patriótico para el partido republicano, asociarse à la obra de *Solidaridad Catalana*; pero no me he considerado jamás con facultad para decidir. Detesto toda dictadura que no fuera impuesta por circunstancias de momento y con poder eficiente; en la dirección de los partidos me parece repugnante, y en relación à este caso sería ridícula hasta lo grotesco. La autoridad corresponde à la representación de la Unión

Republicana constituida por las cuatro Juntas provinciales de Cataluña; y en caso de dar à la cuestión trascendencia nacional, à la Minoría Parlamentaria.

»Quiero abrigar la esperanza de que se calmen las pasiones; de que la razón prevalezca, y de que haga en definitiva el partido republicano lo que à la causa de la República, que se identifica con el bien de la Patria, convenga.

»Sirvase devolver su cordial saludo à nuestro buen amigo López, y reciba un abrazo de su afmo.

N. Salmerón

Un article d' en Junoy

EL dilluns, día en que se celebró el Consell de guerra contra l' director de LA CAMPANA DE GRACIA, el digno diputat senyor Junoy publicá l' següent article, que tenim l' honor de reproduhir:

MI CASO

Por su enormidad,—mi caso,—revela toda la absurda inverosimilitud de una legislación, única en el mundo é imposible de comparar.

Es menester que la opinión pública lo conozca, y que amigos, correligionarios y paisanos me ilustren; iluminando con su consejo mi conciencia, para de esta manera acomodar la conducta à los mandatos del deber.

Denunciada LA CAMPANA DE GRACIA por el artículo «Com va comensar la Solidaritat»,—y ausente yo,—la justicia corrió la escala de las responsabilidades, y fué en consecuencia procesado el director de dicho semanario.

En vano comparecí en juicio y apresureme à declararame único autor del supuesto delito, en vano mis explicaciones fueron de una claridad diáfana à través de la que no podía filtrarse la más leve partícula de una segunda intención.

Ni un adarme de superchería en el caso; de la cruz à la fecha el artículo hace referencia à juicios é impresiones personales.

La firma fué reconocida, y las responsabilidades aceptadas por entero, ni hábiles regateos ni reservas que pudieran justificar que la justicia intentara hacer aplicación de las precauciones que el legislador adoptó para evitar la substitución de personas, y como resultado de ella la impunidad.

A pesar de todo, ¡asómbrense los hombres de ley, y tiemblen las empresas periodísticas!; no sólo se ha dirigido al Congreso de los Diputados el suplicatorio para incoar mi proceso, sino que la causa ha seguido su curso, sin detenerse un solo momento, rápida, sumarisima, sin recusaciones y sin recursos, y en Consejo de guerra que va à celebrarse de un instante à otro sin perjuicio de mi responsabilidad; el fiscal se dispone à solicitar cuatro años y un día de prisión para un pobre hombre, el director de LA CAMPANA DE GRACIA, fidelísimo cumplidor de todas las leyes, ciudadano que no tiene antecedentes penales y que ha pasado una vida entera inofensiva y honrada, de honor y de trabajo, sin tropezar jamás con la justicia.

¿Qué hará, qué puede hacer el Congreso de los Diputados en mi caso?

Si como de costumbre niega el suplicatorio, y en el Consejo de guerra recae condena, el culpable quedará libre y un inocente extinguirá la pena enorme de cuatro años de prisión; y mientras yo, el autor, luciendo el amplio manto del legislador en las espaldas, séguiré infringiendo impunemente la ley de jurisdicciones, la inocencia vestida con el traje del penal durante mil cuatrocientos veinte días largos y mortales de privación de la libertad, purgará la falta ajena, la culpa que no ha cometido.

Si por el contrario, el suplicatorio se concediera, tampoco habría medio de evitar que el inocente hu-

biese comenzado à cumplir condena, à pagar por otro, resultando siempre que se habrían fabricado dos responsabilidades por un solo delito.

Pero en mi caso ni aún la esperanza de mi condena le resta al director de LA CAMPANA DE GRACIA, porque si el presidente puede y debe quizás conceder el suplicatorio requerido en virtud de una infracción de la ley de jurisdicciones clara y terminante, no hay mayorías ni minorías ni Gobiernos capaces de concederlo cuando las explicaciones de la alusión indirecta, más que borrosa, indescifrable, cuarteán la convicción de la culpabilidad de un diputado y alejan de la conciencia de la Comisión erigida en tribunal, la menor sospecha de delito.

Y yo, ¿qué debo hacer? ¿Qué situación moral y jurídica la mía!

Si en el Congreso no voto por la concesión del suplicatorio, voto por la condena del director de LA CAMPANA...

Si teniéndome por inocente invoco mi inocencia, sostengo porque es mi derecho y es mi deber, que yo no he querido insultar ni he insultado al Ejército, consumo la perdición de uno inocente y fabrico con mis propias manos las cadenas que atarán al director de LA CAMPANA.

MI caso provoca una situación completamente nueva en el Parlamento.

Es un caso de conciencia, un conflicto entre dos deberes, un duelo de sentimientos opuestos entre tinieblas; una monstruosidad jurídica y moral producida por una legislación incoherente violadora de todas las garantías judiciales que no tiene otro guía que el pequeño vacilante rayo de luz del recelo y la venganza, por único propósito.

Yo ¿qué he de hacer? vuelvo à preguntar. Mi conciencia está tranquila; de nada me acusa, pero sobre mí gravita el peso de un tremendo perjuicio de tercero irrogado sin querer.

Por lo que yo he pensado, por lo que yo he escrito, está en pleito el honor de un ciudadano y amenazada su libertad.

En su hogar han entrado el dolor, que no fué jamás su huésped, y la justicia que no conocía.

Sin preverlo, haciéndolo todo para evitarlo, resultó la causa de la perdición de un hombre.

En mi interior la lucha ha comenzado, sin que el sentimiento del deber la sofoque y la decida, porque si egoísta llevo à desear que el Congreso niegue mi suplicatorio, un inocente será condenado, y si por piedad, por amor al prójimo, por altruismo, llevo à acariciar que por primera vez se entregue injustificadamente la cabeza de un diputado, no sólo comprometo por el precedente las prerrogativas de mis compañeros de representación, sino que firmo mi propia sentencia de cuatro años de prisión.

Este es mi caso ¡hombres de ley y de conciencia! ¿Que mis conciudadanos se dignen iluminar con su consejo prudente y sabio, la mía!

En mi caso, la persona importa relativamente poco.

Lo esencial es que mi conducta resulte de un hombre justo y la de un ciudadano digno, para que el ejemplo que ofrezca un representante de Cataluña sea en estas horas solemnes de persecución y de martirio, reflejo de las virtudes cívicas de la raza y continuación de las tradiciones de libertad y de honor, que enaltecieron la gloriosa historia de *nostros concellers en cap y de nostros diputats*.

EMILIO JUNOY.

Puigcerdá 4 de Agosto.

La cuestión que tan luminosamente plantea l' senyor Junoy es de tot punt interessant baix un doble aspecte polítich y jurídic, y ve à demostrar la monstruositat d' una Lley de excepció que no te precedents ni semblant en cap més poble de la terra.

Si ja un dels primers cassos de la seva aplicació dona aquests resultats, tenia dret à preguntar: ¿Qu' es lo que pensava l' Govern que la va proposar? ¿Ahont tenían el cap els diputats que varen votarla?

DE TOT ARREU

MORIBEN en Teófil Gautier y l' Alexandre Dumas; baixaren un à un à la tomba aquells ilustres literats francesos que ab tan fantásticos colors havian sapigut pintar las nostras costums, descubrint un pandero en las mans de cada espanyol y suposant un punyal en la lliga cama de cada espanyola...

Pero quedan, afortunadamente, els sens fills, els seus nets, els lligitims hereus del seu esperit *observador* y de la seva espléndida paleta descriptiva, y gracias à n' ells la tradició s' conserva pura, sencera, vigorosa.

En un diari francés del passat diumenge—*La Dépêche*, per dirho més clar,—s' hi llegeix una informació sobre Catalunya, que deixa enrera tot lo que respecte als vehins d' aquende el Pirineu escrigueren aquells gloriosos mestres del *canard* y de la *blague*.

Segons l' articulista francés, la terra catalana está casi totalment habitada per Shylocks y Harpazons. Aquí no s' pensa més que ab el negoci, y al negoci s' va brutalment sense mirar si l' camí es dret ó tort y encare que pera ferlo hi hagi que trepitjar totes las consideracions divinas y humanes.

Pero aixó sí, la ganancia ha de ser grassa, enorme, fabulosa. Un negoci—diu el nostre *descubridor*—que no dongui el 30 ó l' 40 per cent, es indigne de l' atenció d' un capitalista catalá.

Naturalment, contant ab tan hermosos ingressos, calculin com la ballarém!... D' aquests colossals beneficis—segueix dient el *net* de n' Dumas,—n' ha sortit la nova Barcelona, aquesta opulenta ciutat de mármo, qu' es un insult à la miseria dels desditzats morts de fam que pels seus carrers pululan.

Y ¿cóm s' ho arreglan els cataláns pera fer donar als seus capitals tan prodigiosos rendiments?

Diguemho en termes concisos, prescindint dels circumloquis que l' benivol periodista francés emplea: s' ho arreglan senzillament robant al comprador en la calitat dels articles que venen—perque à Catalunya tothom ven—, sobre tot, en el pes.

Tant es lo que aquí, baix aquest últim aspecte, s' roba, que—preparínse pera quedar-se estupefactes—à pesar de que l' sistema únic legal à Barcelona es el mètrich, els comerciantes ne fan cas omís y pesan (*textual*) ab pesos inexactes, com per exemple *pedras, trossos de ferradura*, etc.

Consti que no invento res: aixís ho diu *La Dépêche*, després d' haverse ben informat dels nostres assumptos.

¿Qué hauria dit de nosaltres, deus piadosos, si per desgracia no arriba à informarse bé?

Si l' Govern espanyol no estés tan atrafegat ab els incidents de la Nota del Nunci, ens permeteriam la llibertat de distreure la seva atenció, demanantli que estudiés si no es ja arribada l' hora de suprimir aixó que n' diuen «ministre de jornada».

¿Saben vostès quant importa el gasto extraordinari d' aquest bon senyor, que mentres el rey es à San Sebastian ó à Inglaterra, permaneix tranquil·lament à la hermosa costa cantàbrica? 800 pessetas diarias, que ab la major serietat s' embutxa à l' amo del *Hotel del Palais*, qu' es ahont el descansat ministre s' allotja.

Y lo més bonich es que de poch deu servir la estancia del ministre de *jornada* à la vora del monarca, desde l' moment que ca ta dos per tres ha de marxar de Madrid à San Sebastian el president del Govern ó l' encarregat de tal ó qual cartera, pera arreglar aquest ó aquell assumpto.

De 800 pessetas diarias me sembla que ja no se'n

pot dir *el chocolate del loro*. ¿No hi hauria, donchs, manera d' estalviar aquests 160 dures, que si pel ministre de *jornada* serán segurament molt dolços, à nosaltres, que hem de pagarlos, se'n s' figuren tirats à mar?

Días enrera, en una botiga situada en un dels principals carrers de Berlín, s' hi veyá, collocat sobre unas ampollas, un lleterero que deya textualment: *Taufe mit Jordan Wasser* (Bateig ab aygua del Jordán).

Y aixís era en efecte. Importadas directament, l' industrial venia al públich ampollas plenas d' aygua, qu' ell assegurava ser del Jordán, aquell riu legendari ahont, segons l' Evangeli, fou batejat el propi fill de Deu.

De més à més, l' home anunciava l' article per medi de prospectes, en els quals feya constar que l' éxit d' aquella aygua era incomparable pera la perfecta cristianisació de las personas de *ambos sexes*, y que tant els soberáns com els prínceps reynants no n' usen may d' altre.

Encare que à Berlín están temps há curats de sustos, la iniciativa del venedor d' aygua sagrada no hi ha caygut massa bé, y no fora extrany que á horas d' ara, seguint els discrets consells de la policia, l' establiment sigüés ja tancat y l' pobre negociant hagüés tingut de fer servir la jordaniana *Wasser* pera rentarse las mans ó pera regar els testos de la finestra.

¿Quán s' abolirán las guerras? ¿Per quin cantó, en el cas de venir, vindrà aquesta abolición?

Una revista estrangera assegura que avans de quaranta anys la guerra, à Europa, s' haurá fet impossible. Y l' ls datos que aduheix donan lloch à suposar que no son del tot aventurats els seus cálculs. En 1865 las nacions d' aquesta part del món te-

nian, entre totes, un pressupost militar de 2,500 milions de franchs, y—¡Quina carga tan pesada!—deyan els pobles.

Durant l' any passat aquella formidable suma havia ja arribat à 7,500 milions. Y l' ls pobles continuavan dihent:—¡Aixó no pot aguantarse!

Seguint aquesta progressió ascendent, en 1915 el pressupost de guerra d' Europa s' haurá elevat à 10,000 milions y en 1945 s' enfilará à 17,500 milions.

Y llavors—diu l' escriptor que fa aquests cálculs—els pobles, extenuats, agotats, rendits, ja no s' contentarán ab dir que aquell pes es insoportable, sino que realment no l' podran soportar... y no l' soportarán.

La guerra, donchs, se morirá *de gana*, es à dir, per la impossibilitat material en que s' trobaran els pobles de sostenir el gasto aplastant que la seva *mise en scène* origina.

Una de freda y una de calenta. En un concurs obert per la Protectora de la Infancia, de Ruán, pera premiar à las mares més fecundas, ha guanyat el primer premi Mad. Ridault, una humil dona del poble, que ha tingut disset fills, del quals actualment n' hi viuen setze.

De modo que, segons la citada Societat, el tenir molts fills es un mèrit y com à tal mereix recompensa.

En cambi, en un article del doctor Pinilla, escrit al balneari de Ledesma, hi llegeixo la següent sustanciosa afirmació:

«Els pares que tenen molts fills son uns bárbaros.»

La contradicció, com se veu, no es fluixa.

¿A qui hem de creure ara nosaltres? ¿Al doctor de Ledesma ó als filántrops de la Protectora de Ruán?

O. MEGA

El sarau rus

—¡Per favor, déixam estar tranquil! No m' agrada aquesta dansa.
—No, noy, no; ets al ball y has de ballar.

LLISSONS D' HISTORIA

ESDENYANT per funestas las ansias de popularitat que fàcilment se consegueix afalgant els instints y las passions de la part més bullidora de las multituds, ens hem imposat la missió de combatre las ideas que tenim per erròneas, y ho anirém fent guiatos pels consells de la experiencia, mentres la nostra mà puga sostenir la ploma.

Tenim per una gran equivocació la creencia de que 'ls partits populars han de ser, per sa condició de partits, joves, impetuosos, bulliciosos, bullanguers, donant en tots els seus actes major preponderancia al element passional que al reflexiu.

Nosaltres no som, no podem ser de tal opinió. Bó es el sentiment, bó l'entusiasme: ab ells se fan miracles; pero es necessari dirigirlos y encaminarlos a un fi determinat, com, per exemple, a combatre al enemich que oposa obstacles poch menos que irreductibles a la marxa de las aspiracions progressivas. Pero aixís y tot, cal que 'ls que tenen al seu càrrech la direcció dels partits procedixin ab tacte y plé domini dels impulsos populars al objecte de utilitzar los degudament. D' altra manera s' exposan a ser arrollats, convertintse de directores en dirigits, ó millor dit arrastrats per una forsa cega y desfermada.

Y una de las cosas que majorment s' han d' evitar es consumir esforços en vá, es gastar pólvora en salva, es a dir en pura perduda de municions. El poble ab la mateixa facilitat que s' ilusiona, s' des-

ilusiona, á penas veu defraudadas las ilusions que s' havia forjat sense premeditació. Y darrera de las grans fogueradas, solen venir els grans refredaments.

Es, donchs, una táctica falsa y ocasionada á sensibles retrocessos, la que adopta per únic element d' acció l'agitació continua, la exacerbació de las passions, la bullida dels desitjos irrealizables. Val més sempre y serveix més en tots conceptes un poble seré y conscient, ben imposat de la realitat de las cosas, ferm en el seus ideals y susceptible de concertar la seva acció en una sòlida disciplina, que una massa engrescada, impulsiva, impetuosa, pro pensa á desfogarse ab tota mena de manifestacions ruidosas. Té més virtualitat calòrica 'l foch de brasa, que la foguera d' ensenalls.

Sinó tot el partit republicà espanyol, una gran part dels elements que 'l componen, han patit generalment de aquest mal. Se pot permetre que cada hù tingui 'l seu criteri y 'l dret perfecte d' exposarlo, sempre que ho fassi en forma mesurada y salvant el respecte que s' mereixen els que sustentan una opinió contraposada: se pot permetre aixó y fins es necessari que s' practiqui, que per aixó som demòcratas. Lo que no s' pot tolerar es que s' tirin á barato las cosas més serias, que s' usin formas ofensivas á tot drap, que s' fomentin discórdias y divisions quan major necessitat hi ha de una estreta y compacta unió; que s' cohibeixi per l' amensassa ó l' alborot la emissió de las ideas; lo que no s' pot consentir es que hi haja qui s' cregui ab el dret de tenir un rey dintre del cos. Tenir un rey dintre del cos y dirse republicà resulta de tot punt incompatible.

En cambi la gran llibertat de discussió, pero de discussió serena qu' es atribut privatín de tot partit

democràtic, deu, en contraposició y pel bé de la causa, conciliar-se ab un inalterable esperit de disciplina.

Quan falta aquest esperit, falta tot. Quan la disciplina de una agrupació política s' relaxa y s' romp, llavors se fa efectiva la impotencia del partit, y si per un acás obté alguna ventatja, promptament s' anula, y si accidentalment li cau á las mans una victoria, tot deessugida s' converteix en una derrota vergonyosa.

Aixís va succehir ab la malaguanyada República del 73. Fem una mica de historia.

Tal com avuy dirigeix el partit republicà la personalitat ilustre de D. Nicolau Salmerón, el dirigia l' any 72 un triunvirat compost de las tres grans figuras de la nostra comunió: Figueras, Pi y Margall y Castelar.

El Directori concertà una acció política de poderosa intenció, destinada á acabar ab la monarquia de D. Amadeo de Saboya. Oferí la benevolensa dels republicans als elements radicals, capitanejats pel Sr. Ruiz Zorrilla, ab lo qual enfondí l' abisme que separava á n' aquests dels elements conservadors capitanejats pel Sr. Sagasta. Y com aquests últims era materia d' eleccions jugavan brut, el Directori concertà la coalició electoral de tots els elements de oposició, desde 'ls republicans fins als carlistas. Una acció política, com se veu, molt semblant á la que ha donat naixement á *Solidaritat catalana*.

El Directori, que tals mostres donava de previsió política, va ser per part de molts republicans desobehit, desaratat, insultat. Els irreflexius, els bulliciosos, els intransigents—aixís llavors s' anomenavan—no volian benevolencias ab cap partit monàrquich y repudiavan tota inteligencia electoral, sobre tot ab els carlistas. ¿Y quí es—deyan—el Directori pera

establir aqueixa norma de conducta? ¿Quinas facultats té pera imposarla? Aquestas cosas se resolen desde abax, democràticament. Aixís se parlava llavors, tal com se parla avuy ab motiu de *Solidaritat catalana*. Se feyan idénticas campanyas de improprietat, insults y sarcasmes. S' escalfava l' esperit irreflexiu de una part de las masses populars, y no faltava qui sostenia seriament que homes de la virtut política probada d' en Figueras, en Pi y Margall y en Castelar s' havian venut á la monarquia de don Amadeo de Saboya pera servirli de puntals.

Confians en la virtut única de l' acció revolucionaria, logren sublevar l' arsenal del Ferrol, á riscos de fer fracassar el plan polítich del Directori. Y, mentres la insurrecció que 'l Directori condemná en termes explícits, era fàcilment sofocada, la idea iniciada y hàbilment dirigida pels tres ilustres republicans, produhia al últim l' abdicació de D. Amadeo y la subsegüent proclamació de la República.

Algú digué que la República 'ns havia caygut del Cel. Y aixís fou, en efecte: 'ns caygué del Cel constituhit pel concert de la inteligencia soberana dels tres patricis que formavan el Directori del partit republicà.

Menos mal si, allissonats per la experiencia, aquells elements discòls que havian perturbat l' acció acertadissima del Directori, se haguessin donat á partit, constituhintse en enèrgichs defensors del nou estat de cosas. Pero no ho feren pas aixís. Portavan l' impuls de la perturbació y de la indisciplina, y foren perturbadors y indisciplinats dintre de la República.

Una gran part del fracàs de aquell govern, que ab tantas y tan graves dificultats tenia que lluytar, se degué á las impaciencias frenéticas y á las obstinadas rebeldías de aquells mateixos elements. La discórdia s' havia engendrat en la oposició, y continuava en plena República fent estragos. Els dementis

que tot ho volien aconseguir en un dia com per obra de miracle, feren que tot se perdés en menos de onze mesos.

Y es que las malas llevers, no poden donar sino mals fruits.

Paralelament nairia á Fransa la República, rodejada de las més espantosas dificultat.

Després de Sedan, vingué'l govern nacional, del qual ne siguié l'ánima el jove y intrépit Gambetta, que no era un agitador sistemátich, com aquí's vol donar á entendre, sino un esperit superior dotat de una paraula brillantíssima, de una energia colossal y de unas grans qualitats de ponderació. Ell sabia electrisar á las masses, pero sense enterbolir may el seu esperit reflexiu, ans bé posantlas en tals condicions que pogués ser enfrenada y dirigida la seva acció.

Las grans qualitats polítiques de aquell Lleó, de noms y de fets, brillan espléndidament, al contenir els impulsos de sa esbranzida en l'Assamblea de Burdeos. Presidida aquella per un monárquich, Mr. Thiers, y composta en sa immensa majoria de conservadors y reaccionaris, quinas dificultat li oposá en Gambetta, árbitre de las classes populars?

Las horribles hecatombes de la Commune, ofegada bárbarament en sanch pel govern de Mr. Thiers, no foren motiu bastant pera que l'ánima ardenta del popular tribú, llenas á las masses republicanas contra aquella Assamblea de decrepits. Guardá, pel contrari, una calma inalterable, confiat en una suprema lley, que sols son capassos d'endavinar els esperits verament superiors; la lley de la lógica dels fets. Y aqueixa lley produí la votació de la República per sols un vot de majoria.

Y aquella República, creada mal grat seu, pels monárquichs, respectada per la sabia contencencia dels elements radicals, que sapigueren fer una cosa millor que combatre á cegas, aixó es, esperar ab el cap molt seré las conseqüencias lógicas de aquell fet polítich, es la que, d'etapa en etapa y de victoria en victoria, ha arribat fins al punt de laicisar la nació, disposantse á acometre la felis resolució de algunas qüestions del problema social més acomodadas á la realitat.

Aixó es fer política. Tot lo demés es fer xivarri.

P. K.

La Campana de Gracia davant de la Justicia Militar

Antecedents

JA coneixen els nostres lectors la causa del contratemps que acabém de sufrir. En el número del dia 14 de juliol publicá LA CAMPANA un article del Diputat á Corts, D. Emili Junoy, titulat «Com va comensar La Solidaritat». Denunciá per la jurisdicció de Guerra, fou nomenat jutje instructor el comandant de infanteria Sr. Bertrán de Lis, qui doná comens á la instrucció del sumari'l dia 20 del mateix mes, portant las diligencias ab gran celeritat.

En el curs de las mateixas, el Sr. Junoy, en virtut de un exhorto que havia sigut tramés al Sr. Jutje de Puigcerdá, s'declará autor del article y explicá ls conceptes incriminats continguts en el mateix, fent constar que no havia tingut intenció de aludir á cap corporació ni colectivitats del exercit, y consignat detalladament els movils que l'havían induhit á escriure'l y remetre'l pera la seva publicació al Sr. Director de LA CAMPANA DE GRACIA.

Ab fetxa 26 de juliol se dirigí suplicatori al senyor President del Congrés de Diputats sollicitant autorisació pera processar al diputat D. Emili Junoy, y s'acordá que continués el procediment contra l' immediat responsable, processat provisionalment, D. Domingo Rectó y Vila, en sa qualitat de Director del periódich, y ab arreglo al article 14 del Códich Penal en relació ab'l 11 de la Lley de 23 de mars.

El dia 29 se li feu al processat Sr. Rectó la lectura de cárrechs, y al preguntárseli si tenia que alegar alguna causa incidental que degués resoldre's previament, digué que creya que devia esperar la resolució del Congrés ans de seguir el procediment davant. El jutje, ab igual fetxa, elevá els autos á consulta de l'autoritat judicial, qui ls passá á l'auditor. Y l'auditor respongué á l'autoritat judicial que tenint en compte el párrafo 2.º del article 11 de la Lley de 23 de mars, y l'article 14 no procedia suspendre las actuacions, sens perjudici de que si algún dia's concedís pel Congrés autorisació pera processar á D. Emili Junoy s'obriessin nous autos al efecte, quedant al ser declarat culpable'l Sr. Junoy exempt ja de responsabilitat'l actual processat.

El 30 de juliol l'autoritat judicial se manifestá conforme ab el dictamen del auditor, y ordená que podia efectuar-se, previs els trámits legals, el consell de guerra.

El Consell de guerra

Se celebrá'l dilluns, 6 de agost, en el quarto de banderas del Cos de Enginyers, quartel de las Dres sanas, constituíntse á las set del matí en punt. L'acte fou públich. Hi assistí una concurrencia bastant numerosa, entre la qual s'hi veyan alguns periodistas.

El Tribunal estava format pel Tinent coronel d'Enginyers, D. Joan de Pagés, President, y pels capitans vocals següents: D. Enrich Rizo y D. Vicens Oslé, del regiment de Alcántara; D. Ramón López, de la zona 27; D. Joseph Aliaga, del regiment de Vergara, D. Miquel García, de cassadors de Reus, y D. Lluís Martínez Uria, de Artilleria de Montanya.

Actuavan: de Fiscal, el tinent de Caballeria don Joaquim Jiménez Frontin; de Assessor, l'auditor de 2.º, tinent D. Ernest Miró, y de defensor, el capitá d'Artilleria D. Eduart de la Roquette, á qui escullí'l processat en una llista de noms de oficials que oportunament li havia sigut presentada. La defensa realisada per advocats civils está excluida, segons sembla, en aquesta classe de judicis.

Comensá'l acte ab la lectura del apuntament del

procés que feu el comandant de infanteria senyor Bertrán de Lis, jutje instructor. En dit apuntament hi constan tots els antecedents qu'hem consignat en el primer párrafo de aquesta ressenya, y s'manifesta qu'está exempt de responsabilitat criminal el diputat á Corts Sr. Junoy, y qu'en tant no's concedeixi'l suplicatori y'l Congrés deixi expedita'l acció judicial contra'l veritable autor, calia dirigir el procediment contra'l director de la publicació.

El Sr. Fiscal llegí'l seu informe esforçant-se en demostrar que ls párrafos incriminats del article objecte del procés, entranyan el propósit més ó menos embossat ó encubert de injuriar y menysprear á las institucions armadas, y apreciand en sa conseqüencia l'existencia del delict de injurias al exercit, comprés en l'article 258 del Códich de Justicia Militar, y en els 3.º y 11.º de la Lley de repressió dels delictes contra la patria y l'exercit, demaná que mentres no quedí expedita'l acció contra'l autor material, se condemnés al processat á la pena de 4 anys y 2 mesos de presó correccional.

El capitá defensor, Sr. de la Roquette, llegí un alegat luminós y saturat de convicció, agermanant en ell de una manera admirable el cumpliment del sagrat deber de la defensa y las obligacions que la seva condició de militar li imposan. Sempre es delicada la situació del militar al actuar davant de un Consell de guerra per motius relacionats ab la premsa periódica, que més ó menos puguin afectar al esperit de cos. Com sustreure's á n'aquesta inevitable condició, qu'en las causes de impremta en tal forma tramitadas constituí un veritable escull?

El Sr. de la Roquette dividí en dos parts el seu informe: l'una la dedicá al fet objecte del procés; l'altra al processat.

Entengué qu'en l'article incriminat no hi havia ni podia haverhi el delict de injurias al Exercit, per quant las frases que'l fiscal estima ofensivas no's refereixen, ni poden referirse á cap institució armada, ni classe determinada, condició precisa aquesta pera fixar la responsabilitat qu'estableix l'article 3.º de la Lley de 23 de mars (1). A tot estirar se podria admetre l'existencia de ofensas á personas incertes, desconegudas, no determinadas, las quals encare que haguessin sigut objecte de injurias ó calumnias, essent desconegudas com podrian querellarse?

Apesar de que'l Sr. Fiscal arriba á la conclusió de la existencia del delict apelant á la interpretació de alguns párrafos del mateix, sempre ha de constar que'l veritable autor del article té declarat que no estigué en el seu ánim inferir al Exercit la menor ofensa, y menos encare pot atribuirse semblant intenció al Director del periódich que's limitá á publicar-lo no creyent qu'entranyés la més mínima gravetat.

El Sr. de la Roquette se feu fort en el Preámbul R. O. que precedeix á la lley nomenada de Jurisdicció, y en el qual se determinan clara y explicitament las condicions tünicas en que la Lley deurá ser aplicada, encariat la necessitat de no confondre els atachs á la Patria y al Exercit, fets penats en la dita Lley, ab las violencias de llenguatge, y admetent, si's volen extremer las cosas, qu'en l'article incriminat hi pot haver qui hi trobi lo últim, may lo primer (2).

Fou notar el defensor que no's pot concebir la complicitat del processat ab l'autor del article. El Sr. Junoy ha declarat haverlo escrit; se refereix á actes personals de dit senyor diputat, y en el cas de concedir el Congrés el suplicatori pera processarlo, no hi hauria medi de lliurar al director de LA CAMPANA de la condemna, per no estar aquest cas previst en la Lley.

Crida l'atenció del Tribunal sobre las bonas condicions del processat, qu'es un honrat pare de familia, enterament net d'antecedents penals, y acaba demanant un fallo absolutori, ó, en cas de condemna, l'imposició del mínimum de la pena, ó sigan sis mesos y un dia de presó correccional.

Ni'l fiscal, ni'l defensor, ni'l processat tingueren res que rectificar ni que afegir á lo realisat en la vista, y'l president del Consell de guerra doná per terminat'l acte.

Eran tres quarts de vuyt.

La sentència

Dimecres al matí fou aquesta comunicada al processat.

Malgrat las nostras esperansas, el fallo del Consell de Guerra sigué condemnatori y en virtut d'ell s'imposá al nostre director la pena de 2 anys, 4 mesos y 1 dia de presó correccional.

Ferma la sentència desde aquell moment, el nostre estimat amich don Domingo Rectó comensá el mateix dia á cumplirla, ingresant á la Presó Celular de Barcelona. A ella fou conduhit immediatament, haventhi sigut acompanyat per nostre estimat amich'l editor de LA CAMPANA, D. Antoni López, desitjós d'endolcir la seva sort en tot lo possible.

(1) Pera major claretat el reproduhim textualment: «Art. 3.º Los que de palabra ó por escrito, por medio de la imprenta, grabado ú otro medio mecánico de publicación, en estampas, alegorías, caricaturas, emblemas ó alusiones, injurien ú ofendan clara ó encubiertamente al Ejército ó á la Armada, ó á instituciones, armas, clases ó Cuerpos determinados del mismo, serán castigados con la pena de prisión correccional.»

(2) Els párrafos del Preámbul R. O. de 23 d'Abril son molt clars y explicitos. Prescriu que «las autoridades dependientes de los respectivos Ministerios que han de intervenir en la aplicación de la Ley se han de fijar desde el primer momento, en las dos nociones que han presido á su redacción, á saber: en la naturaleza y especialidad de los delitos que en ella se castigan, y en la clara limitación de sus disposiciones, DE MANERA QUE NUNCA PUEDAN APLICARSE Á ACTOS Ó A OFENSAS QUE NO ESTÉN TAXATIVAMENTE Y CONCRETAMENTE MARCADOS EN SU TEXTO.»

Y s'afegeix en el párrafo que ve á continuació: «... pues nada sería más detestable y digno de censura que confundir la salvación de la Patria y la defensa de la disciplina militar, ideas fundamentales y estrechamente enlazadas entre sí, con las habituales licencias de estilo y de pensamiento, que por desgracia aparecen en la prensa periódica sin propósito deliberado de ofender ó destruir aquellos principios fundamentales.»

Contra lo que creyam, contra lo qu'esperavam hem sigut á Catalunya las primeras víctimas de la titulada Lley de Jurisdiccions.

Ja compendrá'l lector, que no podém dir tot lo que sentim, tot lo que tenim en el cor.

Segons sembla, contra'l fallo del Tribunal militar, no hi cab tan sisquera ls recurs de apelació, que's concedeix en els cassos en que la indicada Lley es aplicada pels Tribunals ordinaris. Apesar de tot, no podentnos resignar á una sort tan infesta, apurarem tots els medis pera obtenir la reparació desitjada, y esperém veure'ns apoyats per tota la premsa sense distinció de partits, ja que ab procediments tan rigurosos y ab fallos inapelables la premsa entera está en imminent perill.

Creym que'l nostre cas, baix tants conceptes digne d'estudi, será degudament discutit, pera posar de relleu el terrible alcans de una Lley d'excepció, que sens dupte ni ls mateixos que la varen dictar podian preveure.

Nostre agrahiment

BEN profón y ben sincer devém exteriorisar-lo en aquests moments de suprema angoixa, que es quan millor se patentisan las bonas amistats y els generosos sentiments.

Durant els luctuosos dias que precediren al Consell de Guerra eran molts els amichs de LA CAMPANA que s'interessavan pel procés militar seguit contra nostre director; y avuy, fallada ja la causa y comensada á cumplir la condemna, son innombrables els oferiments y las salutacions que d'entitats y personas de totes classes socials rebém continua ment, quinas ingénuas expansions se trasllueixen en visites personals, cartas y telegramas enviats de tots els indrets de Catalunya.

Es verdaderament consolador, en una situació com la present, veure á tot un poble al costat nostre mogut per la més gran unanimitat de sentiments y de criteri.

En la impossibilitat de contestar com voldríam á cada un dels nostres amichs y dels dignes companys de premsa en particular, quina majoria s'ha portat admirablement en aquest assumpto, sigan per tots aquestas ratillas un palit reflexe de nostra immensa gratitut.

Á LA PROVIDENCIA ¿CHICA?

SONET

Ahont estás? Qui és? Qui't va inventá?
¿Ab quin traje't disfressas que no ho sé?
Ab quina veu respons que may dius què?
Que vols dir ab ton mutisme y ton callá?
¡Oh perpetua il·lusió del cor humá!
que l'esperit seduheixes mes seré:
no solament't invoca qui't fé fé
qui't nega, quan convinga't cridará!
Equis eterna, celestial claró
necessaria en aquesta fosquedat
¿com pot ser que no sigas realitat?
Per qué fá sacrificis l'home bó?
¿De que s'amaga donchs el cor malvat
si tú no hi veus, no hi és, no has arribat!

E. VILARET

La catástrofe del vapor Sirio

Va ocorre'l passat dissapte á las quatre de la tarde, y á horas d'ara no hi ha encare ningú que haja pogut explicársela bé. Potser, com la del *Reina Regente*, no s'explicará may.

Ple'l vapor de passatgers, de distintas procedencias y navegant en mar plana, al passar per davant del cap de Palos, entre la costa y las islas Hormigas, topá de sopte en unas rocas perfectament senyaladas en totes las cartas marítimes y immediatament va anarse'n á pico.

El vapor, que venia de Génova y's dirigia á Buenos Aires, havia estat el divendres á Barcelona, ahont'embarcá alguns passatgers. Aquestes, segons notícias, eran entre tots prop de mil.

No tenim espay pera relatar las escenas d'horror, algunas espantosamente dramáticas, que en el moment del naufragi tingueren lloch. La premsa diària, per altra part, las ha referidas detalladament, y poch podém anyadir á lo que ja tothom coneix de sobra.

Donats els diferents barcos, nacionals y extrangers, qu'en el salvament dels pobres naufrachs varen treballar y la natural dispersió que entre ells s'ha produhit, se comprén que'l número exacte de víctimas sigui encare desconegut.

Se suposa, ab tot, que s'aproxima bastant á tres centas, entre las quals s'hi conta la triple Millanes, tan coneguda del públich barceloní.

El *Sirio* era un vapor italiá de gran port, que feya habitualment la carrera de Génova á l'América del Sur y anava manat pel vell capitá Piccone, á qui sembla que s'atribueix tota la responsabilitat de la tremenda catástrofe que tantas llars ha omplert de dol.

ONEM las gracias á *El Progreso* so per la manera delicada ab que s'ocupa de la sentència que ha recaygut contra LA CAMPANA DE GRACIA, al ser-li aplicada la Lley de jurisdiccions, y sobre tot per la consideració que li mereix el nostre infortunat amich

D. Domingo Rectó y Vila, honrat republicá de tota la vida, y que ja ho era avants de néixer cap dels que intervenen en *El Progreso*, desde'l seu director al últim dels seus redactors.

Tothom está exposat á una desgracia; en cambi no tothom pot invocar la investidura de diputat pera demostrar un valor que sempre, y més en la Lley de jurisdiccions, queda á cubert de tot perill.

Pero la principal desgracia de certas personas es que la bravada del odi els arribi á fer perdre l'ententiment.

Gracia, la simpática y populosa ex villa que ha donat apellido á LA CAMPANA, celebrará aquests dias la seva festa major.

Desitjém que la passi alegre y felissa, ab la esperanza de que en temps no llunyans la tingui encare millor que enguany, triufants els ideals que constituíen la nostra aspiració, y segurament la seva.

Enviém la nostra felicitació més carinyosa al íntegre director de *Las Dominicales del libre pensamiento*, Sr. Lozano, que acaba de ser absolt en el procés que se li seguía per haverse negat á prestar jurament davant dels Tribunals de justicia en la forma que prescriu la Lley processal.

Aquesta vegada la Lley processal ha sigut vensuda, havent triufat la Constitució del Estat.

Pero com no sempre succeheix aixís, bó seria que la sentència adquirís forza de Lley en la resolució de aquest conflicte de conciencia, que ha sigut causa de tants y tan repetits disgustos.

Días enrera un sacerdot de aspecte miserable demanava almyona en plena Carrera de S. Jerónimo de Madrid.

Prompte's va averiguar qui era. Un tal Joan Rojas, ex jesuític, que ingressá en la Companyia aportantli la cantitat de trenta mil duros, y que havent tingut qüestions ab els serafichs pares, se troba avuy sense diners, sense carrera, y mort de gana.

Si aixís els Loyolas tractan als seus, ¿com tractarán als altres?

Un periódich extranger, ocupantse de l'actual situació de Russia, diu:

«Atravessa la Russia una situació espantosa de la qual no's poden preveure ls resultats. Rodejat de una Cort y de un partit resoltos á anegar en sanch la Revolució, el Czar se debat en un dilema: sufrir la sort de Lluís XVI ó la de Pan I.»

«Convénus de la necessitat de fer alguna cosa, l'infortunat monarca no sab quin partit pendre. Se fica al llit lliberal y's desperta autócrata. No té'l cap segur.»

Y tan poca cosa li té de segur el cap l'Emperador de Russia!

Diuen de Roma que'l Papa continúa en el seu intent d'enrobustir la disciplina y la cohesió en el clero, establint que cap ordre religiós s'puguí fundar sense permís del Vaticá.

Hola, hola... ¿Es á dir que fins el Papa ja comensa á estarne cuyt de las ordres religioses?

Aixís á lo menos quedará plenament justificat que nosaltres n'estiguém recuyts... y fins cremats y cremats.

Un eco de Fransa:

La comissió parlamentaria encarregada d'estudiar els pressupostos, ha acordat suprimir la partida de 17,000 franchs assignada pera'l sou y gastos del executor de la justicia.

Suprimí el sou del butxi, suprimida la pena de mort.

Aixís la guillotina, que feya 115 anys que funcionava, passará á ser un trasto arqueològich, y la Fransa republicana haurá adquirit un non títul de gloria per haver suprimit una pena irreparable que era una reminiscencia del temps de la barbarie.

El dimnenje á la nit se celebrá un festival republicá en la nova Plassa de Toros en obsequi dels Congressistas italians, acte que, com tota funció gratuita, se veje extraordinariament concorregut.

Pero la majoria dels obsequiats, á la mateixa hora en que dit festival se celebrava, assistían á un banquet que ls més significats elements de la Joventut republicana els hi donava en l'*Hôtel Tibi dabo*.

De la preponderancia que de algún temps ensá se dona aquí al personalisme y del afany ab que certas figuras pretenen aprofitar totes las circumstancias pera posarse en evidencia, n'podvenen aquests espectacles que no tenen res d'edificants ni de profitosos á la bona marxa del partit de Unió republicana.

Quan se tractá de discutir la Lley de jurisdiccions no hi havia qui ostensiblement s'atrevis á combatre á la *Solidaritat catalana*, que ab tanta energia s'hi oposava.

La Lley, ab més ó menos esmenas, sigué aprobada en la forma que tothom sab, y llavors comensaren alguns á dir:—La *Solidaritat catalana* ja no té rahó de ser y ha de desferse, perque la Lley ja existeix y no queda res que fer. Que cada hu se'n torni ab els seus.

La opinió de que cada hu se'n tornés ab els seus no hi havia perque pëndrela en compte desde'l moment que, pera formar en la *Solidaritat catalana*, ningú havia tingut necessitat de divorciar-se ó separarse de son respectiu partit.

Ara, respecte á la necessitat de disoldre aquella conjunció de forasas, defensora dels drets dels ciutadans, aconsellava'l bon sentit la cresta de que anés persistent, y més compacta que may, per lo mateix que aquella Lley d'excepció havia sigut aprobada, y's feya perillós el seu funcionament.

Y en efecte: la Lley ha comensat á aplicarse. Y els dos primers cassos de aplicació han recaygut en dos periódichs republicans *El Progreso*, de Tenerife, y LA CAMPANA DE GRACIA.

En vista de aquests fets, ¿pot haverhi un sol republicá que deixi de reconèixer la necessitat imprevisista de que subsisteixi la *Solidaritat catalana*, base de la *Solidaritat espanyola*, fins y á tant que's conseqüeixi la derogació de una Lley que fa poch menos que impossible la práctica de dos drets tan essencials com son la Llibertat de la premsa y la Llibertat de reunió?

Una nova victoria de la República francesa

-¡Abaix la guillotina!

Si hi ha algun republicà que cregui lo contrari, bé podem dir que l' tal tindrà trenyinas al cervell.

Un exemple herms. Un milionari dels Estats Units, Mr. Hule, se casà ab una cigarrera, nomenada Rosa Pastor, ingressant en el partit socialista.

A favor dels generosos impulsos de un altruisme altament consolador, està avuy aplicant la seva fortuna a la realització de actes benèfics de amor al pròxim i de progrés social.

Ditxosos els rics que, com el milionari nort-americà, saben fruir las satisfaccions morals de fer bé al individu i a la societat, molt superiors en tots conceptes a las que pot proporcionar la egoista de no recordarse més que de un mateix!

Els que aixís procedeixen al desdinerarse aumen-tan els tresors de la conciencia.

Las Juntas provincial y municipal de Unió republicana de Albacete s'han declarat a favor de Solidaritat catalana.

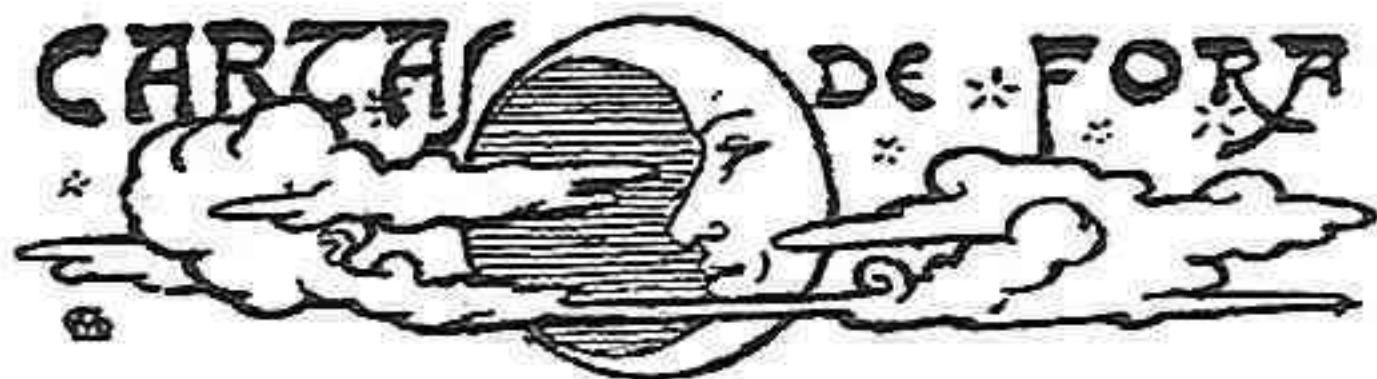
Item més. A Toledo ha sigut molt ben rebuda la Comissió del Centre regional manxego, que s' proposa celebrar una activa campanya de propaganda per tota la regió de Castilla la Nova.

El moviment de Solidaritat ja no l' detura ningú, y penetrarà fins a las fibras més íntimas de las entranyas de la nació.

D' en Sánchez Pastor, revister polítich de La Vanguardia.

«En el Parlamento mismo se discute casi siempre quien es más liberal, y no hay medida de un gobierno que no se encuentre restrictiva por alguien que quiere ganar la copa de oro que debe haber ofrecido al que gane en todas las legislaturas esta carrera o apuesta de quien es más liberal.»

Y es veritat: tots ho volen ser y no n' es ningú. Y el poble ha de dir sempre:—Pero mi capa no parece.

ESPOLLA, 1 de agost

El día 25 del mes passat tingué lloch a n' aquest poble un gran meeting a n' el qu' hi assistiren a més del Comité Federal d' aquesta localitat y de un regular número de correligionaris dels pobles veïns, tots els elements polítichs de la comarca.

En dit meeting se pronunciaren discursos de gran valia política, sobre tot els pronunciats pels dignes diputats D. Antoni Lloveras y D. Joaquim Salvatella, deixant aquest últim tan ben sentada la qüestió catalana, que fou unànimament aplaudit per amichs y adversaris, captantse aixís fermes simpaties per part dels més folls enemics de la República.

Ara l' ex-Arcalde, aquell que se li entregà la vara per misericordiam Dei, podrà estar algo convenut de la puresa de la doctrina Democràtica; y es d' esperar desistirà d' alló de voler fer correr a puntades de peus als qu' ell ne diu republicans.

BLANES, 6 de agost

Diu que el pasteler Villapadierna está fent grans treballs pera que la vila de Santa Coloma sigui declarada ciutat. No s' entusiasmin els farnenchs; a nosaltres hi ha molta anys que ns té promesa una pila de joguinas, entre ellas un gran port, y aquesta es la hora que no hem vist res. Y que vagin els electors de aquesta vila votant al referit cuero, y que vagin alguns republicans donantse de baixa, en vigíllas d' eleccions, del Centre Republicà per poguer treballar desahogadament pel candidat de n' Roura considerant (agárrintse fort) que van contra el caciquisme!

¡Quánta inconsciencia!

DEL DIA

Ploma meva, ten catxassa y guarda tas impresions. Mira allà... ¿No veus qu' passa?... La Lley de Jurisdiccions.

Bon lector, t' ho advertixo: si, com crech, notas qu' en aquest bream Del dia no estich per bromas y qu' en lloch d' alegrarte tanco la boca, lluny de fer calendaris, pensa una cosa, y es qu' en boca tancada no hi entran moscas.

Demana no sé qué a Roma el comte de Romanones, y Roma, seguint la broma, desfent el nom del pobre home, li contesta:—Roma, mones!

¿Quí ho ha dit qu' en questa terra no hi quedan sinó dolors, y brassos parats, y crisis, y plany y desolació?

¿Quí ho ha dit que la miseria fa tants estragos per tot?... Dimecres a Catalunya hi haurà cent festes majors.

¡No n' volia saber d' altra! M' acaban d' assegurar que alguns ministres ja diuhen que tal volta fora un mal obrir las Cortes. De manera que qui per cols, qui per naps, en Monero per tal causa, en Moret pel motiu qual, no hi ha qui d' aquells santuaris s' avingui a exhibir la clau.

A veure si, l' un per l' altre, succehirá que al cap-de-vall si volém que las Cortes s' obrin haurém de crida a un manyá.

En Navarro Reverter... Reverter... ¡Oh inspiració! ¿Tindrà aquest nom parentiu ab aquella reversió?

Satisfet de la seva obra, segons ell arxiadmirable, tancà la nota el ministre, y entregantla a un ordenansa, deya entre si:—

—Quan la rebi, ¡pobre Nunci, quina rabia! El foch, las frasses enérgicas qu' he posat en 'questas ratillas per forsa han de sulfurarlo y ferli perdre la calma.—

Vaig aná a casa del Nunci, y detrás d' una mampara vareig quedarme amatagat per veure lo que passava.

Obra el bon senyor la nota, la llegeix y ¡plaf!... estalla, estalla súbitament en una immensa rialla.

Segons un parte d' ahí, per jo no sé quina gresca, a Galicia ja no s' pesca. A Madrid, per ara, sí.

Lector, si ets home com cal no llegeixis l' Imparcial.

Tinch entés que l' Carlos V... Res... Fem punt y aném seguint.

El brau Navarro d' Hisenda home, com saben, d' ingeni, diu que molt sovint fa uns xistes d' extraordinari mérit. Me n' alegro. Creguin que, conegut el seu criteri, val molt més que fassi xistes que no pas que fassi empréstitos.

L' un ministre s' arriba fins al Nort, buscant en 'quellas platjas repós pera l' seu cos atropellat y una miqueta d' ayre. L' altre, sense avisar, puja al express y, en grata companyia, en qualsevol poblet voltat de pins va a xalar-se uns quants días. Aquést passa la estona en fresca font de xorro ferro-sódich; aquell s' enfla als pichs més elevats portat pel automóvil. Y entre tant, van xupantse a fi de mes la seva paga íntegra... ¡Qué bé, germans, qué bé, si l' espanyols siguessim tots ministres!

C. GUMÀ

Observacions a un obrer

A l' herms article del Sr. Junoy, La Solidaritat y los obrers, que publicarem en el número de 28 de juliol, respon el Sr. Santamaría, a qui anava dedicat, ab las següents manifestacions:

Los obreros y la Solidaridad

No hay mas remedio que afrontar las cuestiones tal y como se presentan; por eso mismo, tomo como encabezamiento para estas mal trazadas líneas, lo contrario de lo que, con que V. sintetiza su artículo.

Ahora bien, puesto que a mí se me dirije, y me interroga, conste que le contesto por cuenta propia y es más, no sólo por mi cuenta sino con el beneplácito de todos los jóvenes obreros que integran esta entusiasta Juventud.

Con amabilidad que raya en exceso, amigo Junoy, me dice V. tantas cosas y tantos adjetivos, que a otro que no fuese yo casi se le ocurriría batir palmas en honor suyo y proclamarle el mejor y más pródigo en injustos honores. Pero francamente, dejando a un lado las galanterías que no hacen al caso, entremos de lleno en sus raras y singulares preguntas.

Me dice V. por qué yo, tan complaciente con mi nobleza proverbial (conste que esto es cosa suya) tal y como yo me mostré en mi humilde hogar, pero honrado, eso sí, puede V. asegurarlo, pues es mi único patrimonio; como es que ahora, dice V., que pongo mala cara sembrando recelos y desconfianzas. ¿Qué hemos de hacerle? Yo soy así, me lo reconozco pues mi semblante es la fiel expresión de los sentimientos de mi corazón; debido a mi temperamento, a mi rudeza, a mi ignorancia si V. quiere no sé fingir y sin hablar siquiera dice mi cara tanto como pudiese decir mi palabra. Su amistad y la mía era simplemente aquella simpatía que yo siento y queraya casi en veneración por todos aquellos que yo veo luchar hoy y mañana por la República y por la redención del Pueblo. De modo que es muy lógico que mis simpatías se enfriasen, se arrugasen mi frente y sintiese casi recelos de estrechar la mano de aquel que antes de ir a la maldita Solidaridad Catalana tenía en mí uno de sus más leales defensores.

Pero no creo yo de ningún modo que el amigo Junoy se estrañase de mi actitud frente a los que como él han ido a sumarse a lo que el pueblo único Juez rechaza en absoluto, porque hay que aclararlo: no soy yo de aquellos que supediten su voluntad a los hombres por conveniencias particulares ni miras egoístas, sino muy al contrario, me gusta siempre, aunque tenga la confianza de los más, obrar por cuenta propia y seguir únicamente los impulsos que mi conciencia me dicta.

Enmaraña V. la cuestión de una manera, habla V. de máquinas viejas, de nuevas, de trenes, de recorridos, etc., en fin, de infinidad de cosas que aparenta no entender ó no querer entenderlas, y si tomarlas como prueba convencional ó ejemplo para defender con calor digno de mejor causa la Solidaridad. Y no es así, el material viejo que V. dice (hablo en sentido figurado) no puede servir para esas grandes marchas de trenes expreses que dice V. yo deseo, y no sirven porque ha pasado con ellos lo que con las ideas retrógradas que como rémora de todo progreso los Republicanos arrinconamos al desvan de los trastos inútiles y a consecuencia de esto tomamos solo lo nuevo, la última palabra de la civilización moderna y adoptamos lo mejor, lo más nuevo y para viajar en los rápidos tomamos en vez de los antiguos modelos las Compus porque queremos llegar lo antes posible al término de nuestro viaje.

Y no pide V. nada Sr. Junoy, nada menos sino que yo confiese que la Solidaridad Catalana no tiene que ver con el interés del obrero. ¡Y lo creo que tiene que ver! por la sencilla razón que de todo quiso tratar esa Solidaridad menos de lo que afecta al proletariado: integran en esa Solidaridad elementos tan conocidos, que su solo nombre, a poca memoria que guarden sus explotados, tienen que ser un acicate continuo contra los que les daban numerosas las papeletas electorales junto con el número telar, los que cerraran sus colonias a toda idea redentora

y de emancipación social, aquellos en fin que después de rodar como ellos han hecho de fracción en fracción política vienen a tomar con miras egoístas y trastradas la palabra Solidaridad Catalana para que llegue al corazón y nobles sentimientos de los hijos de Cataluña y sirva para sus fines particulares.

Si, amigo Junoy, esa llamada Solidaridad es y mucho perjudicial a la clase obrera porque por medio de ella seguramente se trata de timar con la pantalla salvadora del amor que todos sentimos al terruño, su verdadera voluntad sugestionándola a llevar como representantes de Cataluña a la inmensa mayoría de sus burgueses, teniendo así nosotros una esclavitud doblemente perjudicial.

Puntualicemos: me pedía mi parecer, pues este es tal y como yo entiendo esta cuestión en la que parece que con un interés que casi raya ya en mi perjuicio unos y otros me llevan y me traen de una manera poco favorable a mi situación económica.

Ya que V. me pregunta, yo como final ruégole me diga qué soluciones tiene en favor de la clase obrera la Solidaridad Catalana.

MANUEL SANTAMARÍA

En proba de imparcialitat hem reproduhit íntegrament l' article del Sr. Santamaría, contentant al que va dirigirli l' Sr. Junoy, y que per lo vist no ha sigut ben entés.

Partint el Sr. Junoy de las exigencias de la realitat y valentse de una bonica metàfora, deya que ja que no sigui sempre possible fer el viatge ideal en el tren express de la Revolució, no s' ha de renunciar a ferlo, encare que sigui en tren carreta y parantse en moltes estacions. Y afegia l' digne diputat per Barcelona: «Lo que jo no puch fer es tirarme per la finestra del vagó al veure en el compartiment carres que no m' agradin; lo que no es possible en aquest gran viatge al ideal es triarse ls companys, negar bitllet a qui l' demana ó compra, triarse l' públich y fer, no ja com ara tres categorías, sino mil, de passatjers.»

«Es que l' Sr. Santamaría, contra lo que opina l' Sr. Junoy, creu qu' en aquests casos que imposa la realitat es millor tirar-se per la finestra del vagó?»

Pero l' Sr. Junoy digué més encare: «La Solidaritat catalana—y en aixó está en lo just—es una coincidencia de principis jurídichs comuns a todas las clases y a tots els homes... Es, ni més ni menos, com una continuació, una inteligencia del carácter que tingué la fracasada Lliga dels drets de l' home a Barcelona, quals iniciadors, anarquistas molts, pera la defensa de la justicia s' van dirigir als homes de todas las opinions y de todas las clases, a periodistas y lletrats, burguesos, fins monárquichs y reaccionaris, y a ningú se li va ocórrer que per posarse en relació ab elements fonamentalment distanciatos en l' ordre social y polítich, claudiqués, fes traició als seus ideals y entregués la seva bandera.»

Y ferm en aquest concepte, terminava dihent que no val la pena de perdre temps discutint actes avans de que s' produheixin, y afirma que Solidaritat catalana no té res que veure ab l' interés obrer.

A lo qual afegirem nosaltres, aclarint el concepte: res té que veure, en efecte, ab l' interés del obrer, com a membre de una classe determinada; pero ab l' interés del obrer, com a ciutadà, es inductible que sí que hi té que veure, tant ó més que ab tots els altres ciutadans. Sobre l' obrer mes que sobre cap altra classe social pesan las desventuras inherents a l' actual organizació del Estat, las injusticias y ls abusos de las oligarquias imperants y las iniquitats del caciquisme. Al obrer amenaça l' rigor de la incalificable Lley de jurisdiccions. Y quan una gran massa de opinió, sense distinció de classes sociales, tendencias ni partits, se disposa a batre a n' aquest terrible conjunt d' enemics de la llibertat, de la prosperitat, del progrés, del dret y de la justicia, ¿es rahonable, feres enerra, tractar de austreure el concurs del element obrer al esforç de tot un poble, y fins hostilisar als que combaten, sols perque entre aquests se ls figuri véurehi alguna cara sospitosa y poch simpática?

¡Ah quin gran error! ¡Oh quina insensates! ¡Aixó sí qu' es tirarse per la finestra del vagó!

Prenent la representació del Sr. Junoy, ausent de Barcelona, ens permetrem respondre clara y explícitament a la pregunta ab que l' Sr. Santamaría finalisa l' seu article: «¿Qué soluciones tiene en favor de la clase obrera la Solidaridad catalana?»

Afirmant que Solidaritat catalana no s' ha creat preciamt pera donar solució al problema obrer, queda contestada la pregunta. Directament no té ni busca solucions de aquestas; pero tampoch no contraria ni n' dificulta cap. Senyalis, si no, un sol acte de Solidaritat catalana que resulti contrari al interés del obrer, ni que mermi y coarti la llibertat del obrer pera procurarse la seva redenció. No se n' citarà ni un, y als actes cal atenerse, que no als rezelis y a las suspicacias dictats per l' apasionament.

En cambi, indirectament, pot fer un gran bé a las classes populares, procurant al país en general y al obrer en primer terme unas majors llibertat política y prosperitat económica, afiançant l' imperi del dret y de la justicia, y engendrnt a favor del contacte de todas las clases sociales, produhit per la lluyta contra l' enemich comú, un estat de conciencia que mitigni ls odis de classe tan inferonds y amarchs, y afavoreixi la marxa ascendente de las reivindicacions proletarias. Y aixó no s' pot desde nyar, a no ser que s' cregui que la rabia y l' despit, per justificats que siguin, constitueixen l' estat natural del desvalgut treballador.

DEMOS

¿BOJERÍA?

Ex Segimón se dedicava a l' elaboració de conillets de guix, desde un temps en que aquesta joguina vulgar y adozenada s' havia fet de moda. No hi havia casi ningú, pobre ó rich, que no l' tingués a lo menos un parell sobre la calaixera, y era de veure lo molt que s' hi distreyan, grans y xichs, fentlos brandar el cap.

Per atendre als moltíssims pedidos que rebia de per tot arreu, en Segimón cregué que realisaria un negoci molt gras, elaborant els conillets de guix ab màquina y no va parar fins a tenirne una que feu construir per un ingenyer molt enginyós, trayent al efecte l' corresponent privilegi de invenció. Ja s' disposava a ferla funcionar en gran escala, quan lo que son las fugas!—comensaren a minvar els pe-

didós, y al poch temps ja ningú s' recordava dels ditxosos conillets de guix ni del pobre Segimón que l' ls fabricava.

Passaren mesos y anys, y en Segimón se consumia en la ociositat y en la impotencia. Quan tot d' una, un cert día arriba a casa seva brincant de alegría.

—El negoci dels conillets tornarà a marxar: l' amo de una casa comercial molt forta m' ha fet proposicions ventajosas. M' ha dit que ho preparés tot, que no tingués tot a punt, que si las cosas pintavan com ell creya, dintre de poch me faria tals demandas del article, que la màquina encare que treballés de día y nit no bastaria.

Y en Segimón, animat per la seva familia que de contenta no hi veyea de cap ull, va pendre ab gran urgencia las midas necessarias pera poder posar la màquina en funcions. Pero ¡oh dolor! quan tractá de ferla moure se trobá que no marxava. Sens dupte per la falta de us se li havia rovellat tota, y moltas pessas no encaixavan bé: era un desastre.

No s' desanimá per aixó l' industrial.—Manyans hi ha a la ciutat que la recompondrán, deixantla com nova—s' deya en Segimón. Y sense pensars'hi més enviá a buscar a tres fadrins dels més hàbils, encarregantlos que treballassin bé y depressa fins a deixar la màquina a punt de solfa. Y a fi d' estimularlos més els hi digué:—De preu no us ne faig: lo que vull que m' serviu bé.

Els tres fadrins se posaren a la feyna, que s' reduhí durant els primers días a examinar la màquina ab la més escrupulosa detenció, pera determinar lo que hi calfa fer.

En aixó estavan, quan arriba en Segimón tot transmutat. Semblava talment que s' havia tornat boig.

—M' han enganyat com un xino—deya.—La casa ha desistit del negoci dels conillets. L' amo diu que com a segur no m' va prometre res, y potser sigui veritat; pero ab la manera com me parlava hauria fet creure a qualsevol que s' tractava de una cosa seria... M' ha partit pel mitj. Pero no us espanteu, minyons—exclamava dirigintse als tres fadrins manyans—vosaltres no hi perdreu res, qu' encare que m' hagués de costar tota la fortuna, vull que us recordeu mentres visqueu del día que, cridats per mí, vareu posar els peus a n' aquesta casa. No hi vol dir res que no hagueu treballat a penas, vull demostrarvos que quan se tracta de un punt, en Segimón no s' moca ab mitja mànega. ¿Voleu acompanyarme a ca l' Notari?

No sabían els fadrins si pendre'l per orat; y més per seguir la broma que ab qualsevol altre fi anaren ab ell a casa l' representant de la fé pública, ¡y figurínse quin seria l' seu assombro, al veure qu' en Segimón, en pago de serveys que reconeixia que li havian prestat, creava a favor de cada oficial manyá una renta vitalicia de 7,500 pessetas anuals, ab hipoteca de tots els seus bens!

No hi ha que dir que tots tres se deixaren beneficiar, sense fer la més mínima objecció.

Pero l' enemad al esbombarse la noticia, la familia de n' Segimón quedá com atontada. Prentent parer de un lletrat, lo primer que decidiren fou entaular expedient pera fer tancar a n' en Segimón en un manicomi, condició previa, indispensable pera reclamar en judici la nulitat de aquellas estrambóticas donacions, degudas inductablement a qu' en Segimón no estava en son sá judici.

Aquest cas que sembla un quènto estirat pels cabells acaba de passar a Espanya.

En Moret tenia, ó s' creya tenir l' encàrrech de fabricar un número considerable de conillets de guix ab la màquina electoral. Considerant que aqueixa màquina estava en mal estat, cridá a tres senyors, que son els tres fadrins manyans del quènto, conferintlos l' encàrrech de que li adobessin. Els Srs. Quiroga Ballesteros, San Martín y Pérez Caballero no feren enterament res, contentantse ab inspeccionar la màquina y esmorzar, dinar y sopar a la taula del govern.

En aixó venen contra-ordres: ja no s' necessitan conillets de guix: ls serveys dels tres fadrins manyans son innecessaris: han de anar al carrer. Pero ab tot y la seva inutilitat els hi reconeixen per disposició legal una cessantia vitalicia de 7,500 pessetas anuals.

Y ni als que han fet la lley, ni als que fan la trama, ni a n' en Moret ni a ningú els tancan a la bojeria.

En cambi al país mentres li enganxan a la pell aqueixas tres novias sangoneras, una veu ruda, implacable, imperiosa, una veu de ordeno y mando, li diu:

—¡Paga boig!

P. DEL O.

La forsa y la rahó

Diu un escrit molt antich, de quan las bestias parlavan, que dins de un saló adornat un ratolí y una gata, per amor propi tots dos ab gran calor disputavan.

El ratolí treya l' cap per un forat com d' aranyas; la gata, sobre un setial, s' estava quieta, en parada.

Per desgracia l' ratolí veu allá fora una pansa, surt a cullir-la amantent, s' hi tira damunt la gata, mes té temps de recular per lluitar-se de sas garras; torna a ficarse al forat d' hont havia surtit antes, y un cop dins, y ja refet, va comensa aquest diàlech:

—¿Voldrias ferme l' favor de dirme de qué m' tens rabia, a mí, que may t' he insultat ni he dit mal de tu en cap banda? —Vas a saberho al moment: es perque la teva rassa, y tú més que cap dels teus, de-truhíu aquesta casa. Ahir, sens anar més lluny,

no estava poch-ensadada la mestressa contra tu! -Ja vaig sentir que cridava, pro no sabia de que. -No ho sabias, descarada? Nada menos va trobar tres alfombras foradadas; vigilant a mi m'ha fet y, creu, las pagaras caras. -Si ls amos te coneixian-li responia la rata, -no ls farijan de tu. -Per que? -Perque ets una lladra. -Una lladra jo, indecent? -Y t'ho sostindre a la cara. -Aixó sols ho diras tu. -T'ho diré jo y la criada, que no deixas res per vert sobre ls fogons y la taula. -De vosaltres qui n fa cas? La enveja es lo que a tu t mata. -Sabs per que tranquila vius? Perque la criada calla, y aixó que no sols prens tallis, puig també li trencas tassas. -Donchs si tanta rabia m té, veyam, per que no m delata? -Si no ls hi diu... sabs per qu'és, ma senyora donya gata? Perque ls amos li dirian: ¡Siguessis més endressada! Digas ara d'entre ls dos quin te sembla qu'és més lladre. -T'ho diré en havent sopat li contesta al punt la gata. -Y aprofitant un descuit del ratolí que badava, fica un urpa pel forat y se l'ropa ab molta gana, mentres el pobre infelís ab grinyols qu' esborronavan, deya: -Tens molta rahó. Tu ets assés a més de lladre; pero també ets el més fort y l'fort es sempre l' que guanya.

PEPET DE VILAFRANCA

PÁGINAS FORASTERAS

El culpable

Passá un home, y el poble cridá contra ell: era l' butxí. Passá un altre home, y el poble s' descubrí respectuosament: era el jutje. -Per que m desprecias? -preguntá el butxí. -Perque matas -respongué el poble. Y el butxí digué: -Jo executo las sentencias del jutje. Si per cas, es a n' ell que deben despreciar. Y el jutje va interrompre: -Si no hi hagués la ley que condemna, jo no dictaria sentencias; per lo tant, a la ley es a qui deben despreciar. Llavoras digué la Lley: -Si vosaltres no m' haguessen formulat, jo no existiria; no las emprenheu ab mi, acuseu vosos mateixos que m' heveu donat la vida. Y el poble s' retirá silenciosament, pensant que, en resum, ell era l' únich culpable; perque el butxí era un instrument del jutje, el jutje un instrument de la ley, y la ley un instrument del poble.

El lliandar

(Una poesia de Ivan Turguenief)

Hi ha devant meu un edifici immens. Té en la fatxada una porteta oberta; darrera d' ella tenebras impenetrables. En el lliandar hi ha una donzella... una donzella russa. Las profundas tenebras produheixen esgarriantas, y ab l' aire glassat brolla dels negres abims del edifici una veu lenta y espantosa. -Oh! Tu que desitjas passar aquest lliandar, sabs lo que t' espera? -Ho sé -contestá la donzella. -Fret, fam, odi, despreci; aflicció, empresonament... la mort. -Oh! sé! ¡Soportaré tots els suplicis, tots els afrontis! -Y no dels desconeguts solzament, sino també dels parents y dels amichs? -Sí... d' aquests y de tothom. -Y estás disposada també a un sacrifici? -Sí. -A un sacrifici immens? -Sí. -Te sacrificaran en el silenci, y ningú sabrá com honrar la teva memoria. -No vuy recompensa ni pietat. No aspiro a cap nom. -Estás preparada també pera l' crim? La donzella acotá l' cap resoltament. La veu restá callada una estona. -Sabs -va dir seguidament - que pots perdre la fé en tot lo que fins ara has cregut? ¿Que t pots arribar a convencer del teu engany d' haver destruit inútilment ta ufanosa existencia? -També ho sé; vuy entrar. -Entra. La donzella passá el lliandar, y una pesanta cortina caigué darrera d' ella. -Ah, beja! -digué una veu, malehinta. -Oh, santa! -respongué altra veu que no se sab d' ahont venia.

Trad. JOAQUIM AYAMÁ.

Vindrá día en que hi haurá una Humanitat felís, que será una Humanitat que sapiga y vulga. -Zola.

COMODIAT

Abans els devots anavan descalços a Montserrat a satisfere penitencia ó a pagar un dute atrassat a la Verge que s cuidava de fer miracles curant

al que bé li apareixia, MATEIX LA avuy, el qui té uns quants rals, puja al tren de cremallera y arriba sense pensar ni cansarse gens, ni ferli els peus cap mica de mal, a pochos passos de la Verge qui, segons cálculs, está contenta de las visitas que la classe alta li fa y del líquit que resulta dels balans que s fá a fi d' any. J. COSTA POMÉS

Páginas revolucionarias

LA MARSELLESA

La Marsellesa conserva un eco de cant de gloria y de crit de mort; gloriosa com l' una, fúnebre com l' altra, tranquilisa a la patria y fa esgroguehir als ciutadans. Vens aquí ls seu origen. En aquella época s trobava un jove oficial de artilleria de guarnició a Strasburg: s anomenava Rouget de l' Isle y era natural de Sous-le-Saunier, en el Jura, país de ilusions y d' energia com totas las montanyas. Estimava aquest jove la guerra com a soldat y la revolució com pensador, y solia amenisar las lentas impacencias de la guarnició ab els versos y la música. Volgut per son doble talent de músich y poeta, freqüentava ab molta familiaritat la casa de Dietrick, patriota alsaciá, arcalde de Strasburg. La esposa y las fillas de Dietrick participavan del entusiasme, del patriotisme y de la revolució qu' esbattegava principalment en las fronteras, a la manera que las contraccions del cos amenassat, se fan sentir més en las extremitats. Estimavan, donchs, al jove oficial: inspiravan el seu cor, la seva poesia y la seva música y eran las primeras en executar els seus pensamientos, encare no del tot concebuts, com a confidentas dels duptes del seu talent.

Sucehia aixó durant l' hivern de 1792 y la miseria reynava a Strasburg. La casa de Dietrick era pobre: la seva taula frugal, pero hospitalaria pera Rouget de l' Isle. El jove oficial matí y tarde se sentava a n' ella, com si fos un fill ó un germá de la familia. Un cert día en que no hi havia més que pá de munició y algunas talladas de pernil sobre la taula, en Dietrick mirá a de l' Isle ab trista serenitat, y li digué: -No brilla l' abundancia en els nostres aparts; pero ¿que hi fá si brilla l' entusiasme en las nostras funciones cívicas y l' valor en el cor de nostros soldados? Encare guardo una ampolla de vi al celler: pújala, noya -digué a una de las sevas fillas - y buydémala a la salut de la libertat y de la patria. Strasburg deu celebrar molt prompte una ceremonia patriótica y es precís que de l' Isle fassa brollar de las darreras gotas un de aqueixos himnes que infundeixen en l' ánima del poble la borratxera de que han sortit.

Las noyas aplaudiren la idea: portaren el vi, ompliren el got del seu vell pare y del jove oficial, fins que l' licor s' agotá. Eran las doze de la nit y estava la nit molt freda. De l' Isle era meditador: son cor estava agitat, acalorada la testa. S' enfredorí, y penetrá tremolench en la seva solitaria arcocha: busca pausadament la inspiració en las teclas del seu instrument d' artista, component ja l' tó ans que la lletra, ja la lletra ans que l' tó, y combinantlas de manera tal en el seu pensament, que ni ell mateix podia saber si havia nascut ans la nota que l' vers, y que s feya imposible separar la poesia de la música y el sentiment de la expressió. Cantava sol y res escribia.

Agobiab ab aquesta inspiració sublim quedá adormit, el cap apoyat sobre l' instrument, y no s despertá fins al següent día. Els cants de la nit tornaren dificultosament a la seva memoria, com las impresions de un somni. Els escrigué, ls solfejá y se n' aná de una correguda a casa de Dietrick: trobá a n' aquest a n' el seu jardí, sembrant ab sas propias mans lletugas d' hivern. La muller y las fillas del vell patriota no s' havian alsat encare. Dietrick las despertá, cridá a alguns amichs apassionats com ell de la música y capassos de desemnyar la composició de de l' Isle. La filla gran de Dietrick portava l' accompanyament, Rouget cantava; a la primera es trofá ls rostres mudares de color; a la segona s vessaren llágrimas, y a las darreres esclatá el deliri del entusiasme. La esposa de Dietrick, las sevas fillas, el pare y l' jove oficial se llansaren, plorant, els uns als brassos dels altres. ¡Acabava de ser descubert l' himne de la patria! ¡Ay! També devia ser l' himne del Terror. El desgraciad Dietrick, alguns mesos després, fou conchut al patibul al compás de aquellas notas, nascudas en la seva llar, del cor del seu amich y de la veu de las sevas fillas.

El nou cant, executat alguns días després a Strasburg, vola de ciutat en ciutat ab todas las orquestas populares. Marsella l' adopta pera cantar lo al comens y al final de las sessions del seus clubs. Els marsellesos l' escamparen per tota la Fransa, cantantlo fent camí: de aquí procedeix el seu nom de Marsellesa.

L' anciana mare de De l' Isle, realista y religio sa, aterrada per el só de la veu de son fill, li escrigué: -Qu' es aqueix himne que canta una tayfa de malfactors que atravessa la Fransa y ab el qual barrejan el nostre nom?

El mateix de De l' Isle, desterrat com realista, plé de horror l' oi un dia ressonar en las sevas orellas com una amensassa de mort mentres fugia pels viaranyis dels Alps. -Com se titula aqueix himne? -li preguntá a n' al seu guia. -La Marsellesa -li respongué el camperol.

Aixís fou com sapigué el nom de la seva propia obra: se l' perseguia per l' entusiasme que havia sembrat darrera de sa persona. Ab grans traballs pogué llurarse de la mort.

L' arma s girava contra la má que la forjá: la revolució, en sa demencia, no coneixia ja ni la seva propia veu.

A. DE LAMARTINE

VERITATS COM PUNYS

Compro una caixa de mistos; la mateixa caixa m diu que té cinquanta cerillas... Las conto: n' hi faltan cinch!

Soch a cala carnicera: demano un kilo de carn, me l pesa... y hasta me l cobra... (lo qual no té res d' extrany...) lo qu' es trist es que l' repeso... y m' hi faltan trescents grams.

Veig que passa un capellá: es el rector del meu poble. Ell la castedat predica, ell la castedat adora, ell... y aixó ho sab bé tothom... viu ab dugas majordonas!

Si tot passejant, un día perts la bossa, ja estás llest. ¡Si l' home es digne! ¡Dignísim! Es un model d' honradés, d' equitat, bondat y altruisme... pero un no troba lo que pert!

Que l' humanitat progressa aixó ho saben hasta ls nens... ¡Gran es el món! ¡Gran es l' home! Gran la feyna que van fent la virtut, la pau, l' amor... y ls revólvers de sis trets!

Una noya molt salada demaní, y m' etgegá a dida. Vaig demanar una casada... y m' va dir sí desseguida!

Ara passa un ancellayre: sé que dín per tot arreu qu' es molt liberal y altruista. ¡Si es ben liberal! ¡Ja ho crech! Tota la vida la passa... tancant y cegant aucells!

-La promesa que jo estimo de dot té trenta usas, Pere. -La meva n té trenta sis... -¿Trenta sis? -Sí; es carnicera...

ANDRESIÑO

L' Iglesia socialista

Comunisme capitalista al Nord d' América. -Materialisme dels industrials europeus

OCUPEMOS del Comunisme capitalista. El sistema més nou de las grans empresas yanquis pera possehir el regnat del negoci es el trust, y el trust ha produhit en sa immediata conseqüencia l' agombolament del diner per medi de poderosas societats anónimas d' accions baratas qu' aixís han fet intens y immens el capital.

Aquest capital format per una infinitat de petits dipòsits, la majoria d' ells aportats per la classe proletaria ha dut la ruina dels petits amos, venint a ser per consegüent -dexumho dir- una manera d' esbós de treball comunal que a la curta ó a la llarga pot repartir la riquesa americana. Es més que possible que las grans empresas d' aquell avensat país, en sa insaciable necessitat de diner, desenrotllin poderosament aquest sistema de las accions económicas, y llavors, en que per una part el poble s' aniria enriquint equitativament y per l' altra desapareixerian els amos coneixedors de las industrias convertintse insensiblement en verdaders parásits cobradores del seu tant per cent, esdevindria que l' capital gegantíament reunit a las ordres de gerents ó directores aptes, serviria las exigencias del Progrés, mentres que l' benefici repartit entre las mil arterias del poble, crearia un benestar tan simpático y fecond a la terra, que allunyaria molt a l' humanitat yanqui de las delicias del cel!

Parlem ara del Materialisme dels industrials europeus. L' arcaica Europa, fortament somoguda per las corrents anarquistas-socials; bon xich desbalastadas las fabricacions y mercats pel problema proletari que s planteja pels carrers en horribles bullangas y enormes sumas de morts; sense remey ni orientació per part dels governants, s' entrega a serias cavilacions económicas fiantse més d' una reconciliació entre l' Capital y el Treball que de la por que puguin filtrar en l' ánima del poble l' espasa de las lleys y l' infern dels capelláns.

La cooperació obrera es considerada com una forsa y no es pas lluny el día economista en que se li concedirá tot el temps y el diner que s consideri necessari pera la conservació de la seva energia.

A n' aixó ajunteuhi la necessitat que tindran indubtablement las empresas de crear també grans capitals pera respondre a l' invasió de productes americans y veureu d' una manera molt clara que ls dos punts qu' anunciava en el passat article y que avuy coment tendeixen a establir aquesta lley: Capital = forsa destinada a servir todas las necessitats del Progrés en sa més excéntrica y atrevida pretensió, mal fos la d' aprofitar la forsa del sol, la del embat de las onades ó bé la que malgastariam passejantnos, que tal vegada seria tan important com la del mar... Benefici = font abundosa y refrigerant de tot el poble humá.

No cal que m' esgargamelli probant que l' Iglesia cristiana enemiga eterna de tot avens moral y material, endavini tot aixó y s' oposi fermament a que succeeixi. Es més que natural qu' ella, que preten que Josué va fer parar el sol, vulgui que l' Home no n tregui d' ell tots els beneficis possibles y naturals. L' humanitat té d' anar a través dels temps com una remada de xays sota l' seu bàcul, que per aixó funda tota sa essencia teosófica en el dolor, l' expiació, la humilitat y el càstich, y si ara el poble s' acostá a la redempció, ara es quan ha de fer tots els esforços per mantenir sos principis enganyantlo y fentlo perdre de camí fundant solapadament el

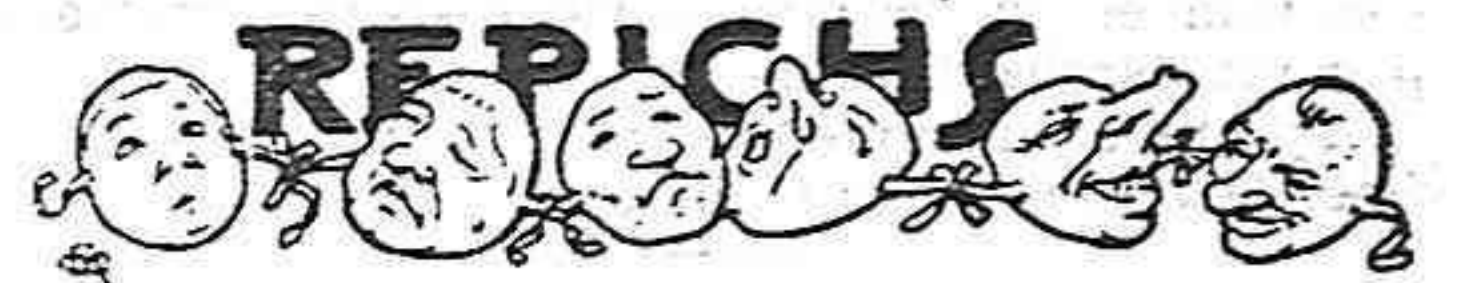
partit republicá católich y vigorisant el socialisme xorch y falsari cristiá a Catalunya.

Podria ser que próximament us convenci (si no ho esteu encare) de que Cristo no té res de socialista, ni d' héroe de l' humanitat com ha acceptat tanta gent y fins tants revolucionaris.

En tant, fem propaganda entre ls amichs pera contrarrestar els odiosos efectes del socialisme religiós, qu' aixís desvetllarem una colossal protesta contra el vell insult de l' Iglesia católica: El món es una vall de llágrimas!

Cal tenir confiansa en la virtualitat de la Natura lesa, germans!...

ESPATECH

o ha volgut en López Domínguez que anés d' embaixador al Vaticá el Sr. Pérez Caballero, per haver pertenescut aquest diplomátich al ministeri anterior, que aspirava -¡horrorisa el recordar! - al restabliment de la libertat de cultes. Ab tal motiu ha dit en Cavia, ab la seva gracia habitual, qu' en López Domínguez es una especie de fonógrafo impresionat per en Maura.

Pero deixem la paraula al ocurrent cronista: «Lector: a lo mejor encontrará por ahí un vejeterio faldudé, con la boca sumida y desdentada, la faz surcada de arrugas, los ojos mortecinos y pitafiosos, el talle encorvado y el andar vacilante. Lleva un rosario enrollado a la muñeca, y en la mano un devocionario en cuyo lomo se lee: «Constitución de 1869», pero que en realidad es un devocionario. Viene de la novena de San Ignacio en la calle de la Flor, y va a oír los gozos de San Servilio en el convento de los Servitas.

«Si eres ministerial, lector, saluda con todo respeto a esa momia ambulante (y si se quiere, momio pasajero); porque es la doña Democracia á quien rinden culto el ministerio actual, y su claro, su franco, su ingénuo presidente.» Confessém que la pintura es de má maestra.

¡Y cómo trabajan los ministros pel bé d' Espanya! Ara projectan multiplicar els càrrechs públichs, y de una Direcció general de Contribucions, ferne dugas igualment dotadas.

Han de cumplir el compromís que han adoptat per lema.

Sempre s' havia dit: «Espanya pels espanyols.» Pero ells l' han reformat y exclaman: «Espanya pels empleats.»

Final de un article suscrit per A. Lerroux: «¿No ven clara la cuestión los que de buena fe se entretienen rompiendo lanzas por la Solidaridad? ¿Pues está más clara que el agua cristalina. -> Actas y perras chicas.»

Aquesta consideració es injusta, infundada, capciosa. Més que filla de un rahonament basat en datos y elements de judici, ho sembla ser de una verdadera obsessió personal.

Fora de sentir que l' firmant del article la sufrís aqueixa obsessió de las actas y las perras chicas.

Se deya que l' capitá Dreyfus tenia la intenció d' entaular l' acció civil contra l' general Mercier.

A propòsit d' aquest assumpt, Mr. Ranc, consignava en L' Aurora els següents conceptes:

«Alfred Dreyfus no es d' aquells homes que reclamin represalias. Els nostros enemichs, els enemichs de la veritat, de la justicia y del Dret están cayguets, y precisa deixarlos en el seu deshonor. No hi ha que proporcionarlos hi el medi de presentarse com a victimas. ¿Qué ns importan, després de tot, els indivídusos? Es la institució lo que cal combatre: es la jurisdicció militar lo que importa destruir. La veritable sanció ha de ser la supressió del Consell de Guerra.»

Aquestas ideas se propagan y preponderan en la Fransa republicana.

Del Canadá ns arriban un parell de notas dignas de ser recordadas al pentágrama de la nostra política.

Per una d' ellas quedan suprimidas las pensions concedidas als ex-ministres.

Y cuidado que ls ministres del Canadá realisan en tots conceptes obras més profitosas que ls ministres espanyols.

Per l' altra, s' considerarà delictu l' acceptació per un diputat de qualsevol classe de remuneració ó recompensa, a cambi del apoyo personal en l' aprobació de qualsevol Lley.

Vaja, que al Canadá no hi haurá la vida en fer política, y per aixó es de creure que s' farà sempre política de la bona.

El sentit laich de la política del actual govern está patentisat ab el telegrama dirigit per en Romanones al Sr. Rosselló, jefe del partit liberal de Palma de Mallorca, recomanantli que no posi obstacles a la instalació en aquella capital de una comunitat de frares caputxins.

¡No se n alegrará poch en Maura! Conservadors y demócratas, dintre de la monarquía, pensan exactament lo mateix, y per aixó tot sovint fan frares.

En López Domínguez s' alabava días enrera de que casi ningú l' atacava. ¡Pobre canari!

No comprén encare que si no li donan disgustos es perque las plomas no li cayguin. Aixís com aixís l' han d' embalsamar molt aviat, y si conserva las plomas, farà més goig.

Una moneda falsa: «Quan se dictá la Lley de repressió contra l' anarquisme no s va constituir pas la Solidaritat catalana. ¿Per que, donchs, s' ha de constituir ara que

LA CARICATURA AL EXTRANJER

Nota russa

s'ha dictat una Lley de repressió dels delictes contra la Patria y l'Exèrcit?
No falta qui avuy formula aquest argument. Y aquest argument es també una moneda falsa.

Donguem per acceptat que al dictarse la Lley de repressió contra l'anarquisme, se va cometre una omisió ó una falta no constituint una lliga de solidaritat regional y fins, si s'vol, nacional. ¿Pero es que la omisió ó la falta comesa autorisa pera que conscientment se'n vagin cometen de successives, ocorri lo que ocorri, passi lo que passi? ¿Serán aquella omisió ó aquella falta una especie de pecat original, que 'ns impossibiliti fatalment de tota redenció, com el que segons el Génesis va cometre la primera parella del Paradís?
Aquí tenen la moneda llerrouxiana: tot just l'hem fregada y ja se li ven el llautó.

Ja s'ha arreglat lo del matrimoni civil. Y s'ha arreglat per medi de una R. O. disposant que siguin els jutjes municipals en persona y no 'ls seus delegats els que assisteixin á las iglesias á pendre nota dels matrimonis que se celebrin.

Es á dir: vol el govern que 'ls que han de tenir en aquells actes una condició de inferioritat siguin els funcionaris més elevats de la judicatura municipal. ¿Y aixís volen matar aquests demócratas d'encuny monárquich la supremacia de la Iglesia en els actes civils!

Jo crech que si no la matan, la farán morir. La farán morir de un tip de riure!

En Maura's disposa á celebrar á Mallorca las sevas bodas de plata parlamentarias.

Si 'ls discursos que ha pronunciat en el Parlament, ja en sentit liberal, ja ab marcada tendencia reaccionaria, prenguessin carí humana á manera de fills d'en Maura, y tots á l'hora's possessin á garlar, las bodas de plata del Amo Toni se convertirían en un verdader mercat de Calaf.

Durant el siti de Port-Arthur no's parlava més que de un home, del general Stoessel, al qual se li donavan las proporcions de un héroe.

Donchs bé: un cop rendida la plassa, el gegant de la defensa, á la llum de la realitat, s'aná empetitint, fins á convertirse en un pigmeu.

Y ara, per últim, sotmés á una Comissió especial, encarregada d'estudiar la rendició de aquella plassa, dita Comissió proposa que l'héroe de Port-Arthur sigui condemnat á mort.

Aixís se desvaneixen las llegendas, aixecadas sobre la lleugeressa y la fanfarría.

Pero á lo menos á Russia, en qüestions de aquesta naturalesa, se fá plena justicia, sense que hi valguin influencias.

No tots els pobles d'Europa poden dir lo mateix. Fins n'hi ha algún en el qual els fracassats son els que governan.

Llegeixo:
«En Barluenga, el secretario abrió el vientre á un propietario de un navajazo.»

Y no creguin: quan l'acusin de haver comés un homicidi, será capás de dir:—No'm castiguin pas, que no he fet més que exercir funcions del meu càrrec de secretari, proposantme sols investigar els secrets que 'l tal propietari pogués portar á las tripas.

Els reys que's diverteixen.
Humbert de Italia tingué un fill ab la comtesa Ercolani, que era la seva amant. Naturalment, el rey li passava una bona pensió; pero, á la fi, l'actual monarca se n'ha cansat de passarli, y la pensió ha sigut suprimida.

Conseqüencia de la supressió: un gran escándol y un procés en porta.

De las riallas dels reys, no venen las plorallas de las Favoritas.

Vaja, que de las fillas d'en Carlets de las húngaras, no n'hi ha una sola que visqui en una forma regular.
Quan no es l'Alicia, es la Elvireta la que proporciona á la premsa materia sabrosa per entretenir als lectors més ó menos agradablement.

Ara li ha tocat el torn á la Beatrú... Pero, siguem imparcials; per lo que á n'aquesta's refereix, no es ella qui té la culpa de lo que li passa.

El seu marit, el príncep Máxim de Roma, li ha donat sempre mals tractes, y á tal extrém arribaren las sevas brutalitats, que la pobre senyora un dia, desesperada, 's tirá de cap al riu. Un barquer la tragué en vida, y després de aquesta dramática aventura 's reconciliá ab el seu marit.

May ho hagués fet. Perque 'l príncep Máxim de Roma ha tornat á las andadas, y ella ha demanat el divorci.

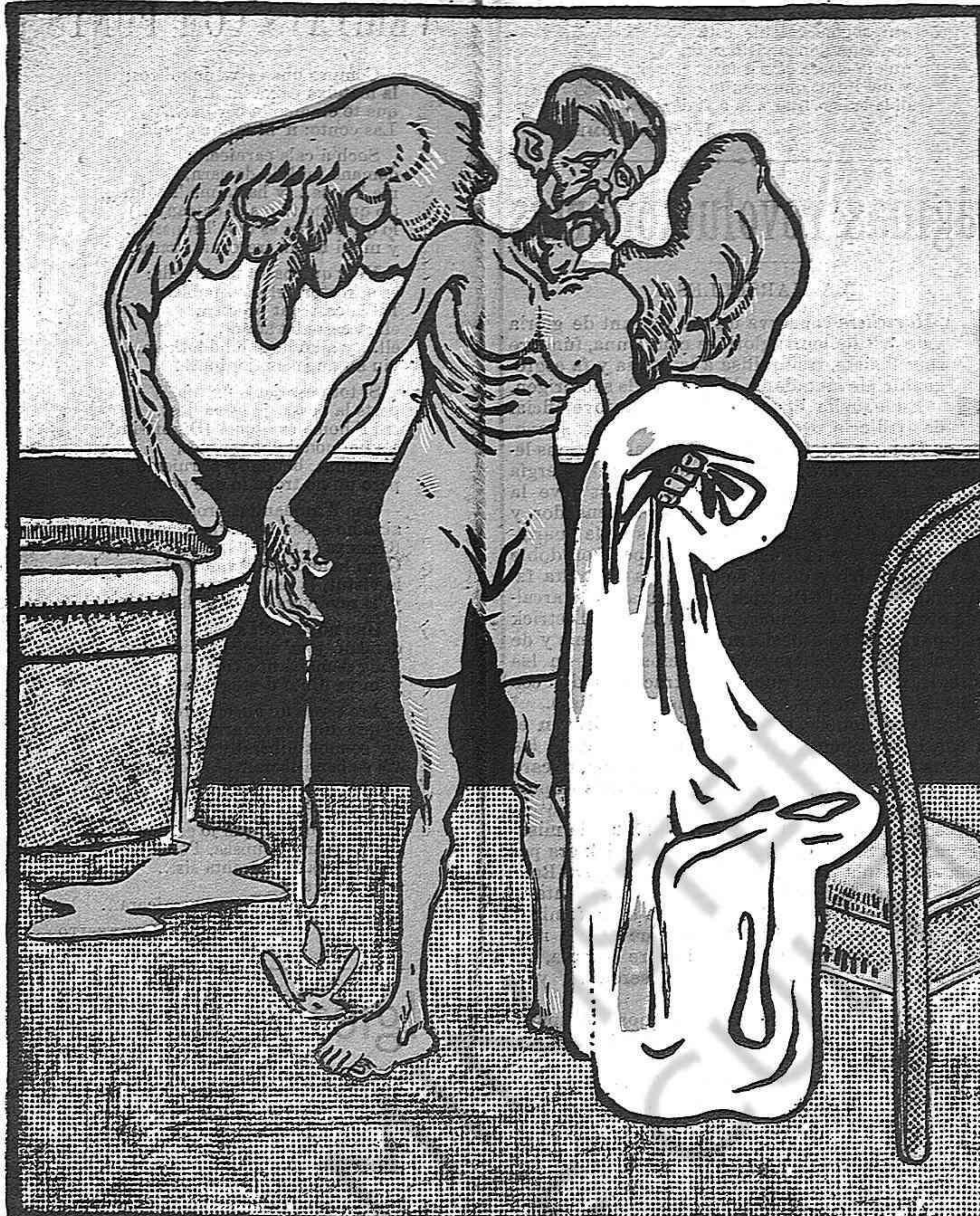
¿Veritat qu' es molt trist que l'única filla d'en Carlets, que semblava regularizada, se vegi reduhida á tal extrém?

La escena á Lisboa.
Se procedia al enterro d'un infant de una familia pobre, y al veure l'entosat que 'l cadáver estava recloés en un miserable ataut fet de pots velles, se negá á cantarli las absoltas, á no ser que las hi paguessin, porque lo qu'ell deya:—Havent tingut diners pera comprar una caixa, també n'havien de tenir pera satisfer els drets de la Santa Mare Iglesia.

Y aquell ministre de un Deu de pau y caritat va aventirre á renunciar als drets ab la condició precisa de que 'l cadáver sigui enterrat sense l'amparo de l'ataut. Aquest signé 'l consol que va donar á una familia desolada.

S'ignora si després va enviar al escolá á recullir la pobre caixa.
Perque lo que no's cobra ab diners bé's pot cobrar ab dinadas.

Y las fustas velles, quan no per altra cosa, serveixen pera fer bullir l'olla.

En Nicolau, sortint del seu bany diari.

(De L'Asino)

Quan en Romanones va venir á Barcelona, recordo que va dir que no tinguessim cuydado, que la Lley de jurisdiccions no s'aplicaria.

Y en efecte; ja ho estém veient.
Pero en Romanones, al parlar aixís, devia ferho ab alguna restricció mental.

Denria volguer dir que la Lley de jurisdiccions no s'aplicaria á certa part de la premsa de Madrid que aixussa 'ls odís més insensats contra Catalunya y ofén á una institució, atribuhintli amenassadors propòsits de imposició, que no pot tenir, perque están fora de la legalitat.

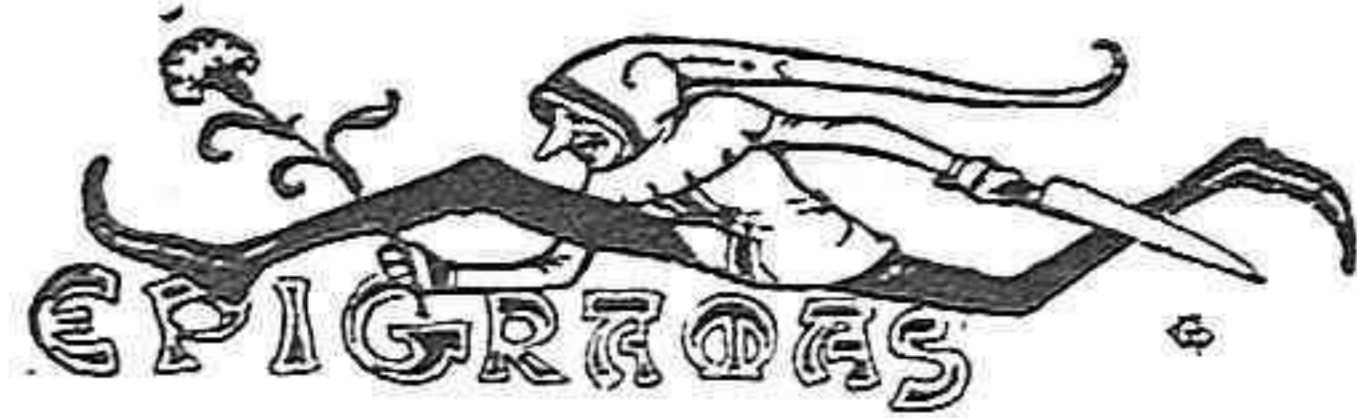
Pero, ¿qué s'hi ha de fer!
Fins físicament es en Romanones la representació plástica d'aquest Govern de dos pessas y dos mesuras.
Una cama dreta y una cama coixa.

Per fi s'ha adonat en López Domínguez que 'ls seus amich li están segant l'herba sota 'ls peus.
Per tot arreu ahont gira la vista descubreix intrigas y conspiracions.

Y ja parla de dimitir, si no li concedeixen el decret de dissolució de las Corts.

Aquí ve á tom el qüento de un bon senyor, que mentres feya antessala en el pati de un manicomi, se passejava fixantse en no posar els peus en cap juntura de las llosas del empedrat.

Un boig se li acostá, y li digué:
—Ep, mestre; cuidado, que aixis vaig comensar jo.
Aixó es lo que li podrá dir en Moret á n'en López Domínguez: «Aixis vaig comensar jo, quan tú vares ferme la trabeta.»

Duya la hermosa Angelina un abrich de pell molt fina, fent que al veurels en Gatell exclamés:—¡Noy quína pell!

M. CARBÓ D' ALSINA

En Pau, perque es jeperut, está groch y no te greix, y vá dihent, perque pateix:
—Jo may he gastat salut.
L'Agnes, qu' es una xicota molt viva, digué:
—¡Ay carat!

Si may salut ha gastat es proba que la té tota.

XANISOTS

L'avar de don Magí, d'una enfermetat quedá borni, y se'n va aná á trobá l'oculista don Sabí.
—Cent duros vos ne fareu per la cura, li digué:
—Cent duros!—ell respongué:
¿Me compreu l'altre á aquest preu?

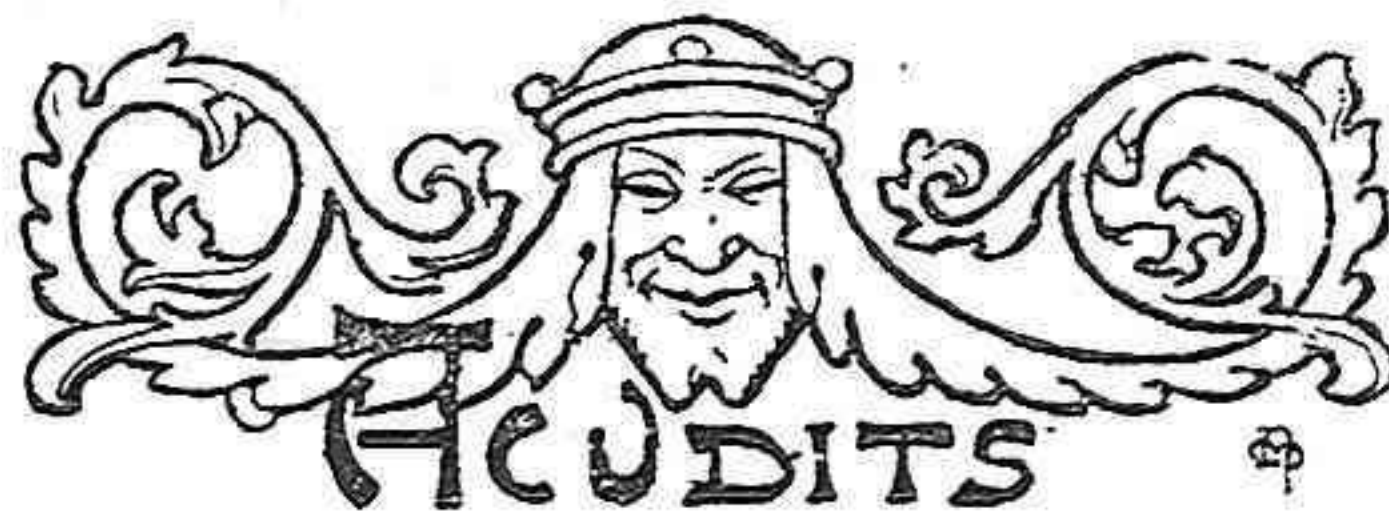
JOSEPH DE VILOASTRE

Molt estranya á n'en Rafart que á la senyora Teodora li diguin qu' es llevadora constant que 's lleva tart.

SANCH DE CARGOL

A un noyet, l'únic que té, ahir li va dir la Justa:
—Noy ¿quin ofici vols fé?
Y ell li respongué: Fusté, puig m'agrada tocar fusta.

VICENTÓ

El rector se dirigeix pressurós á casa de un mallat grave, ja de alguna edat, que l'ha fet cridar.
—¿Quán temps fá que no s'ha confessat?—li pregunta.

—Uns cinquanta cinch anys.
—Borrangol... Si que 'n fá de temps.
—Es cert; pero quan era jove recordo que 'm deya sempre que pera fer una bona confessió lo primer que 's necessita es fer una llarga preparació.

Un bromista está gravement malalt, y á un seu amich que 'l visita, li diu:
—Com que t'estimo molt, he pensat en tú en el testament.

L'amich tot intrigat:—¿De veras?
—Sí, noy, sí; he pensat en tú. Suposo que continas sentre solter.

—¿Solter sempre!
—Donchs bé, en el testament, recomano á la meva dona que, cas que 's vulgui tornar á casar, pensi ab preferencia en tú.

Diálech conjugal:
El marit irritat:—¿Vaya una criatura més empipadora! Tot el dia rondina, crida y fa rareasas. ¿Qué té aquesta criatura?

La muller tota picada:—¿Qué vols que tingui? Un mal geni semblant al del seu pare.

SOLUCIONS

Á LO INSERTAT EN LO NÚMERO 1,941

- 1.ª KARADA.—A ve-lla-nas.
- 2.ª MUDANSA.—Marta—Morta.
- 3.ª GEROGLÍFICH.—Com mes musica mes soifas.

Han endevinat totas ó part de las solucions corresponents al número anterior, els caballers: La Cabrera dels Hostalets, J. Serarols (e) Tabartet de Olot, Rosendo Macaya, Josepet de Pobeda, J. Carbonell y Compte, Pau Vigilant, Pau de las Calsas Curtas, A. Monclús (Muscclus), Joaquím Grabat y Teix, José Casadet, A. Burgalla, Viudo, Peret de la María, Joan Dormuá, Joseph Polls, y L' Aumit y la Panqués.

KARADA
A UNA TOTAL

He sapigut per ta amiga Juliana, que tú, Lola, estás ab mí molt cremada perque un dia, estant de broma vaig dir que erats una *hu inversa-quarta* d'alló més lletjota.

Per broma ho vaig dir tan sols mes, com veig que t'incomoda que 's digui lo qu' es vritat, ab la més poca-vergonya vaig á dirho ara de serio á tots els meus lectors, tota.

La cara que posseixes es *prima* extrém tan *sis-doble*, que casi casi fa por á la quitxalla que trobas: ja que tens un nas que sembla ben bé una groixuda porra, unas orellas mateix que uns grans ventalls, y una boca ni mes ni menos que un forn de coure llenguets, pa y cocas.

Si á tot aixó s'hi afegeix aquests ulls que tens d'idiota, aquests brassos prims com canyas y aquesta *dugas* que portas —que sembla ben bé un *tercera-invers* de la Sila,—Lola, no cal dir si fas l'efecte y foras *prima* extrém bona per espantar els ancells, á no ser tan *quarta-doble*, colocada *hu* un paller dalt el mànech d'una escombra.

Ab aixó, ja pots comprendre si es cert lo que tú suposas: que t' voldria per *quint-quarta*.

¡Ay, que 'n vas d' errada, noyal...

JACINTO DE CANARFALIV

ANAGRAMA

De Tot ha arribat un frare que tot plé de tot té 'l cos, puig de tant que 'l maltractavan va tenir que tocá 'l dos.

N. MUTSU-HITO

TRENCA-CLOSCAS

EMILI FORGAS COMAR
TONA

Formar ab aquestas llettras els noms de dos carrers de Barcelona.

TRES ADROGUERS

LOGOGRIFO NUMÉRICH

- 1 2 3 4 5 6 7 8 9.—Nom de dona.
- 1 3 6 3 2 2 9 4.—Carrer de Barcelona.
- 7 3 4 3 6 5 2.—Grau militar.
- 4 8 1 9 4 9.—Temps de verb.
- 7 9 4 4 3.—Vehícul.
- 1 5 4 3.—Número.
- 1 8 2.—Per cusir.
- 1 9.—Nota musical.
- 1.—Consonant.

FUGA DE CONSONANTS

a. e. i. o. u.

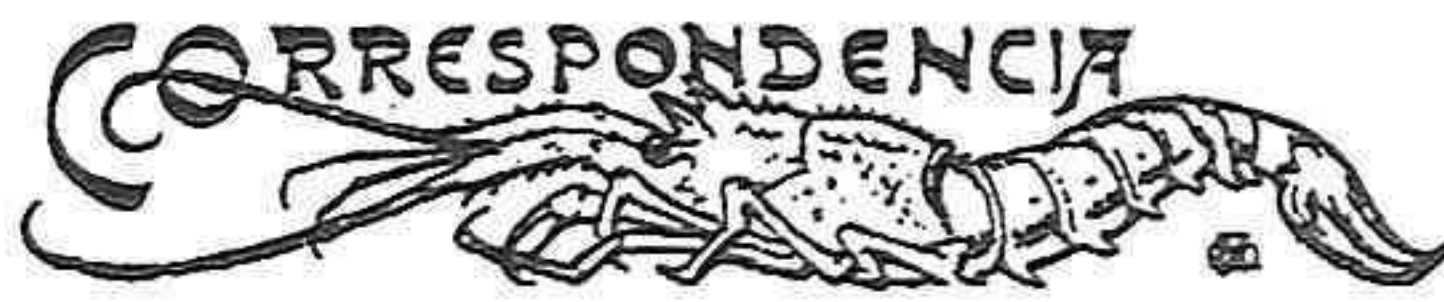
Si es que ho sabs ben combiná, anyadint deu consonants, veurás com te sortirà un bon drama catalá, si ho penses molts pochos instants.

E. FORGAS

GEROGLÍFICH

∴ +
RA TI
+
Q I

BUFA HERMANAS DE LLANSÁ

Caballers: Enrich Bonagarriga (e) Suat, Joan Quintana (e) Cabré, Un sulidari, Arciset de Vilafranca, Joseph Torrens (e) Pinsá, Un soldat port-bouense del R. D. S. 9., Ramiro Espinosa (e) T., Emili Forgas y Quimet P.: No han estat pas sortosos.

Caballers: Pau de las Calsas Curtas, A. Monclús (Muscclus), Sebastiá Bosch y Manel Branera: Endevinada.

Caballer: J. T. S.: Rebut lo destinat al Almanach y gracias.—Jordi Catalunya: En lo que dífu te molta rahó. Pero mes que res aquesta propoganda ha de ser de carácter privat, entre 'ls amichs, dintre las familias. Dit per nosaltres semblaria enveja de botiguer.—E. Riússeh: No li asseguro la cabuda.—Joseph Orriols (Xapóné): Sí, senyor; es curt de talla.—Anton Daroca Grifols: No fila prou bé.—Joseph Salla: S'hi veu mes bona intenció que altra cosa.—J. T. (La Escala): No 'ns acaba d'entusiasmar.—Anton del Carme: No 'ns plau res de lo que 'ns envia.—J. Girbau Tordera: Gracias pels versos destinats al Almanach.—Un suscriptor, F. M., y P. Travé: No 'ns es possible insertar las cartas que han tingut á bé remetrems, per distints motius.

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, carrer del Oim, número 8

Tinta Ch. Lorilleux y C.ª